

ZPRAVODAJ

městyse Nedvědice

číslo 3 ročník 16 září 2021 zdarma

Foto: Blanka Dračková

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO STAROSTY	3
ZPRÁVY Z RADNICE	3
Informace z jednání rady městyse	4
Informace z jednání zastupitelstva městyse	4
Obálka (nejen) pro seniory	5
Rozšíření hřbitova	5
Seniorská setkávání	6
ZPRÁVY Z KOMISÍ	6
Kanalizace na Nové Čtvrti	6
Výsadba zeleně – každý se může zapojit	6
Další vybrané projekty	7
Slavnosti Pernštejnského panství 2021	7
Poděkování – Alois Lukášek 110 let	8
Historický dům čp. 32 žije nejen kulturou	9
Informace Komise pro komunikaci	10
Fotbalová sezóna začala	10
SPOLEČENSKÁ KRONIKA	11
ROZHOVOR	11
s Vojtěchem Dingou	11
SPOLKY A ORGANIZACE	13
SDH Pernštejn v Hruškách	13
Hasiči informují	13
Dětské rybářské závody 2021	14
Místní organizace Svazu tělesně postižených informuje	15
HISTORIE	16
Číslování domů v Nedvědicích před 200 lety	16
Hradozámecká noc na Pernštejně	17
ZDRAVÍ	18
ACT metoda také u nás	18
Proč nezapomínat na vitamín C?	18
ZPRÁVY Z FARNOSTI	19
První svaté přijímání	19
Pořad bohoslužeb	19
TAJUPLNÉ BYLINKY... známé i neznámé	19
PŘÍRODA	21
Přírodní rezervace Nad Horou – rostliny a živočichové	21
CESTOVÁNÍ	21
Na Špicberky za Mášenkou	21
Poloostrov Dingle	23
Cestovatelský batoh: Benátky	24
ZAJÍMAVOSTI Z OKOLÍ	25
Oáza umění v Křížovicích	25
Tipy na výlety po Vysočině	26
Tradice lampionových průvodů v Sejřku	27
Zvuky smyčců na Dolním Čepí	27
Rakové – Raková – Racov – Co je to?	28
RŮZNÉ	30
Kdo je a co dělá Bílý kruh bezpečí	30
ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÁ ŠKOLA	30
Úvodní slovo ředitelky školy	30
Čtenářská výzva ve třetí třídě – aneb baví moje žáky čtení?	31
Rozloučení s deváťáky	31

TIRÁŽ

Zpravodaj městyse Nedvědice

Vydává: Městys Nedvědice
www.nedvedice.cz

Evidován pod číslem MK ČR E 17302

Tisk: Tiskárna UNIPRESS s. r. o.
Žďár nad Sázavou

Redakcí je pověřena Komise
pro komunikaci.

Adresa redakce:
Úřad městyse Nedvědice
Nedvědice 42
592 62 Nedvědice

Tel.: 566 566 134

Redakce si vyhrazuje právo výběru
a úpravy příspěvků, nevyžádané
příspěvky se nevracejí.

Dotazy a příspěvky vítáme
na e-mailu: zpravodaj@nedvedice.cz.

Vychází čtyřikrát ročně nákladem
800 ks.

**Uzávěrka příspěvků do čísla
04/2021 je 25. 11. 2021.**

SDĚLENÍ

SLOVO STAROSTY

Vážení a milí spoluobčané,

léto se již pomalu chýlí ke svému konci, a proto se Vám do rukou dostává podzimní vydání Zpravodaje. Přesto, že jsme si na letní počasí letos museli počkat o něco déle a mnohé dny byly deštivé, věřím, že jste si prázdniny všichni plně užili tak, jak jste si přáli.

Mám radost ze zdánlivě drobných prací, které se uskutečnily svépomocí pod „taktovkou“ zaměstnanců městyse. Věřím, že usnadnily pohyb po obci nejen občanům Nedvědice. Jako první bych zmínil opravu cesty u Císařské studánky. Tato pěší komunikace byla dlouhou dobu problematická. Potíže nastávaly v zimě, kdy se cesta špatně udržovala. Velmi obtížně schůdná byla pro mnohé občany také v teplých měsících. Jelikož se jedná o jednu z přístupových cest na nádraží, bylo nutné situaci řešit. Po mnoha konzultacích s odborníky na danou problematiku se nabízel jako jediné vhodné řešení použití tzv. zatravnovací dlažby.

Další drobná úprava v režii našich zaměstnanců proběhla na městečku. Na začátku června došlo k úpravě odtokových žlabů. Kryty nedržely na svém místě, často zasahovaly do chodníků, a tak hrozilo nebezpečí úrazu. V tuto chvíli je chodník již zcela bezpečný.

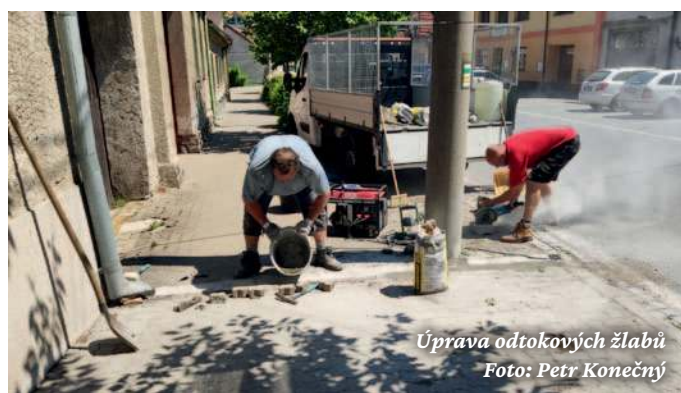
Vzhledem k deštivému létu se pracovníci městyse museli nejčastěji věnovat údržbě travnatých ploch. Těch je v intravilánu městyse velké množství a naším zájmem je, aby tato místa byla pěkně upravovaná, dobře sloužila a reprezentovala naši obec.

Za velmi důležitou, a myslím i nezbytnou, považuji investici do rekonstrukce komína na obchodním domě. Jeho havarijní stav bylo nutné neprodleně řešit vzhledem k blízkosti dětského hřiště,

pohybu široké veřejnosti i zaměstnanců a zásobování obchodního domu. Vlastní řešení spočívalo v kompletním zbourání komínového tělesa, přičemž jako náhrada za externí zděný komín budou vybudovány tři samostatně zakotvené nerezové komíny do budovy. Následné napojení na stávající otopnou soustavu bude řešeno v době tisku tohoto čtvrtletníku.

Na závěr mi dovoluji popřát Vám sluncem prohřáté babí léto, nedvědicou horu zbarvenou do krásných podzimních barev, dětem úspěšný školní rok a houbařům plné košíky úlovků.

Petr Konečný

Úprava odtokových žlabů
Foto: Petr Konečný

Cesta u Císařské studánky před opravou
Foto: Petr Konečný

Cesta u Císařské studánky - finální terénní úpravy
Foto: Petr Konečný

ZPRÁVY Z RADNICE

Informace z jednání rady městyse

Od posledního vydání Zpravodaje zasedala Rada městyse Nedvědice celkem 9x a projednala následující záležitosti:

RMN schválila

1. Ukončení nájmu ve zdravotním středisku s praktickým lékařem k 1. 7. 2021.
2. Provozní řád na parkovišti pro návštěvníky SH Pernštejn a změnu ceníku městyse Nedvědice – ceny parkovného za motocykl činí 50 Kč/den, za osobní vůz 80 Kč/den, autobus 150 Kč/den.
3. Finanční dar z rozpočtu městyse Nedvědice ve výši 5 000 Kč pro Klub českých turistů Nedvědice a použití znaku městyse Nedvědice pro potřeby dotisku knihy 111 tipů na výlety.
4. Přijetí dotace na Seniorská setkávání z rozpočtu Jihočeského kraje.
5. Mgr. Ilonu Lukáškovou jako člena školské rady za zřizovatele.
6. Odpisový plán ZŠ a MŠ Nedvědice na rok 2021.
7. Přijetí dotace na Slavnosti Pernštejnského panství 2021 z rozpočtu Jihočeského kraje.
8. Podporu z rozpočtu městyse Nedvědice pro:
 - SDH Pernštejn 12 000 Kč na náklady spojené s činností.
 - SDH Nedvědice 15 000 Kč na náklady spojené s činností.
 - SDH Nedvědice 3 000 Kč na náklady spojené s uspořádáním 1. ročníku Drakiády.
 - SDH Nedvědice 15 000 Kč na náklady spojené s uspořádáním 6. ročníku Dne s hasiči v Nedvědicích.
 - Český zahrádkářský svaz Nedvědice 5 000 Kč na náklady spojené s činností.
 - Český zahrádkářský svaz Nedvědice 5 000 Kč na náklady spojené s uspořádáním zájezdu.
 - Svaz tělesně postižených Nedvědice 10 000 Kč na náklady spojené s uspořádáním zájezdů.

- 1. RK Nedvědice 10 000 Kč na náklady spojené s uspořádáním Dětských rybářských závodů.
- 1. RK Nedvědice 5 000 Kč na náklady spojené s uspořádáním Ženských rybářských závodů.
- 1. RK Nedvědice 5 000 Kč na náklady spojené s činností.
- Freedom Art 5 000 Kč na náklady spojené s pořádáním vystoupení cimbálové muziky.
- Freedom Art 5 000 Kč na náklady spojené s pořádáním prarodinných aktivit.
- ZpěvAhra 5 000 Kč na náklady spojené s uspořádáním vánočního koncertu.
- ZpěvAhra 5 000 Kč na náklady spojené s vytvořením zpěvníku.
- ZpěvAhra 5 000 Kč na náklady spojené s pořízením sborového oblečení.
- ZpěvAhra 15 000 Kč na náklady spojené s činností.
- SkasaN 25 000 Kč na náklady spojené s uspořádáním akce III. Adventní trhy.

- SkasaN 5 000 Kč na náklady spojené s uspořádáním akce Halloween.
- SkasaN 5 000 Kč na náklady spojené s činností.

9. Přijetí dotace na realizaci projektu Zkvalitnění služeb infocentra v Nedvědicích z rozpočtu Jihomoravského kraje.
10. Zveřejnění Veřejné výzvy na místo úředníka Úřadu městyse Nedvědice – matrikář (matrikářka)/odborný referent (referentka) – na dobu neurčitou.
11. Zveřejnění Veřejné výzvy na místo úředníka Úřadu městyse Nedvědice – pokladník/odborný referent (referentka) – na dobu určitou – zástup za mateřskou a rodičovskou dovolenou.
12. Rozpočtová opatření číslo 6, 7, 8, 9, 10, 11/2021.

RMN neschválila

1. Podporu z rozpočtu městyse Nedvědice pro:
 - paní Čermákovou na náklady spojené s pořádáním akce Noc s Andersem.
 - Freedom Art na náklady spojené s pořádáním akce Nedvědice čte (nejen) dětem.

- Freedom Art na náklady spojené s pořádáním akce Pohádkový les.

RMN doporučila zastupitelstvu schválit

1. Podporu z rozpočtu městyse Nedvědice pro:
 - Freedom Art 15 000 Kč na náklady spojené s činností.
 - SK Pernštejn Nedvědice 80 000 Kč na náklady spojené s činností.

RMN doporučila zastupitelstvu neschválit

1. Podporu z rozpočtu městyse Nedvědice pro JK farmy Mansberk.

RMN jmenovala

1. S účinností od 1. 9. 2021 Mgr. Evu Šimečkovou na pracovní místo ředitelky ZŠ a MŠ Nedvědice.

RMN vzala na vědomí

1. Výpověď z pracovního poměru paní matrikářky městyse Nedvědice.

Petr Konečný

Informace z jednání zastupitelstva městyse

Od posledního vydání Zpravodaje zasedalo Zastupitelstvo městyse Nedvědice 25. 6. 2021 a projednalo následující záležitosti:

ZMN schválilo

1. Účetní závěrku městyse Nedvědice sešavenou 31. 12. 2020.
2. Výsledek hospodaření městyse Nedvědice za rok 2020 ve výši 8 283 505,19 Kč a jeho převod na účet 432 (výsledek hospodaření předcházejících účetních období).
3. Výsledek hospodaření hospodářské činnosti městyse Nedvědice za rok 2020 ve výši 441 779,53 Kč a jeho převod na účet 432 (výsledek hospodaření předcházejících účetních období) a následný převod na účet rozpočtové činnosti městyse.
4. Dodatek č. 1 k veřejnoprávní smlouvě o výkonu přenesené působnosti na úseku projednávání přestupků.
5. Smlouvu o vložení majetku do hospodaření Svazu vodovodů a kanalizací Žďársko.
6. Investiční záměry ZŠ a MŠ Nedvědice:
 - Modernizace odborných učeben
 - Venkovní přírodovědná učebna
 - Rekonstrukce zázemí pro školní poradenské pracoviště
 - Rekonstrukce střechy MŠ
 - Rekonstrukce školní jídelny – výdejny pro MŠ
 - Rekonstrukce malého hřiště pro lehkou atletiku

- Celková rekonstrukce budov ZŠ a zápis těchto záměrů do Strategického rámce MAP vzdělávání Tišnovska.
7. Podporu z rozpočtu městyse Nedvědice pro SK Pernštejn Nedvědice ve výši 80 000 Kč.
 8. Podporu z rozpočtu městyse Nedvědice pro FreedomArt ve výši 15 000 Kč.
 9. Poskytnutí finančních darů pro pomoc občanům postižených tornádem dne 24. 6. 2021:
 - městu Hodonín – místní části Pánov ve výši 100 000 Kč.
 - obci Hrušky ve výši 100 000 Kč.
 - obci Lužice ve výši 100 000 Kč.
 - obci Mikulčice ve výši 100 000 Kč.
 - městyši Moravská Nová Ves ve výši 100 000 Kč.
 10. Podání žádosti SK Pernštejn Nedvědice o dotaci s názvem Modernizace sportovního areálu SK Pernštejn Nedvědice.
 11. Poskytnutí finančních prostředků žadateli o dotaci: SK Pernštejn Nedvědice na financování spoluúčasti žadatele ve výši 20 % z celkových nákladů projektu, maximálně ve výši 200 000 Kč. Spoluúčast bude poskytnuta v případě schválení žádosti Národní sportovní agenturou.

12. Celoroční hospodaření městyse Nedvědice a závěrečný účet městyse za rok 2020 včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření za rok 2020, a to bez výhrad.

ZMN vzalo na vědomí

1. Rozpočtové opatření číslo 6/2021.
2. Zprávy z výborů a komisí.

ZMN neschválilo

1. Poskytnutí podpory z rozpočtu organizace JK farmy Mansberk.
2. Zveřejnění záměru prodeje a prodej pozemků o výměře cca 39 340 m² v k. ú. Nedvědice pod Pernštejnem.
3. Zveřejnění záměru prodeje a prodej pozemků o výměře cca 4 600 m² v k. ú. Pernštejn.

Petr Konečný

Obálka (nejen) pro seniory

V tomto vydání Zpravodaje jste obdrželi obálku, která obsahuje I. C. E. kartu. Jistě se mnozí ptáte, o co se jedná? K čemu mi to bude dobré? Odpověď je jednoduchá: k záchraně života!

Projekt seniorská obálka vznikl ve spolupráci Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, Ministerstva zdravotnictví ČR, Jihomoravského kraje a zdravotnické záchranné služby v rámci projektu *Senioři v krajích* a úspěšně funguje již více než tři roky.

I. C. E. karta je tiskopis, do kterého si každý – nejen senior – může vyplnit údaje, jež jsou důležitými údaji pro Integrovaný záchranný systém – zdravotníky, hasiče, policii – v situaci ohrožení života nebo zdraví. Údaje, které tiskopis obsahuje:

- **léky, které pravidelně/nepravidelně užíváte**
- **alergie na léky/další alergie**
- **chronická onemocnění**
- **očkovaní**
- **údaje o blízkých/kontaktních osobách**

Ne vždy jsme si schopni ve vypjatých situacích vybavit tyto údaje a rychle je sdělit záchranným složkám. I. C. E. karta tedy slouží i jako zdroj těchto informací pro případ, že bychom na něco zapomněli.

Vyplněný tiskopis se vloží do průhledné obálky a umístí se:

- **magnetem (či jiným způsobem) na vnější stranu ledničky**
- **nebo na vnitřní stranu vstupních dveří.**

V případě ohrožení Vašeho života po přivolání zdravotnické záchranné služby její

pracovníci ihned ověřují, zda se na výše uvedených místech ve Vašem bytě/domě nachází obálka s vyplněnou I. C. E. kartou. Její přítomnost u Vás doma jim umožní rychle a včas vyřešit aktuální situaci a výrazně sníží dobu ošetření a pomoci – tím může mít přítomnost obálky velký vliv na záchranu života!

Obálku můžete vyplnit kdykoli sami nebo se, prosím, obraťte na tato kontaktní místa, kde Vám s vyplněním údajů na kartě pomohou:

- **Infocentrum městyse Nedvědice**
- **Úřad městyse Nedvědice**
- **telefonní číslo 511 119 173 – kde si můžete objednat vyplnění obálky u Vás doma (prosím, volejte jen v případě, kdy sami nemůžete přijít na první dvě kontaktní místa)**

Na těchto kontaktních místech rovněž zdarma obdržíte další tiskopis I. C. E. karty a obálky v případě, když si ji bude chtít vyplnit více členů Vaší domácnosti. (Jedna karta je vždy určena pouze pro jednoho člověka – na jedné kartě mohou být informace pouze o jedné osobě!) Vyplnit I. C. E. kartu mohou i lidé, kteří pravidelně berou nějaké léky, dlouhodobě se léčí, mají nějaké alergie, podstupují vybrané druhy očkovaní apod.

Každá informace o Vašem zdravotním stavu vyplněná do karty I. C. E. může pomoci při záchraně Vašeho života!

I. C. E. karta má dvě podoby:

- **domácí verze** – určena na připevnění na lednici/vnitřní stranu dveří
- **varianta do peněženky** – menší ver-

ze I. C. E. karty – rovněž jste obdrželi jako součást obálky

Variantu do peněženky, prosím, vyjměte z obálky a po vyplnění a přeložení si ji vložte do peněženky. Slouží Vám v případě, že bude Váš život ohrožen mimo domov. Opět je to první místo, kde zdravotníci záchranného systému budou kartu hledat a může výrazně usnadnit jejich práci.

Kde se můžete o projektu seniorská obálka dozvědět více:

- **na kontaktních místech – viz výše**
- **na teletextu**
- **na webových stránkách obce**
- **v připravovaném Videozpravodaji městyse Nedvědice**
- **na webových stránkách: seniorskapolitika.cz**
- **na přednášce (nejen) pro seniory – říjen 2021 – viz Kalendář akcí městyse Nedvědice**

Přáli bychom si, aby si I. C. E. kartu (zkratka In Case of Emergency – použít v případě nouze) vyplnilo a umístilo na vybraná místa co nejvíce (nejen) seniorů a tato obálka jim byla připravena pomoci, když se ocitnou v nouzové situaci. Věříme, že to má smysl!

Poslední poznámka na závěr – kartu je nutné pravidelně aktualizovat dle Vašeho zdravotního stavu!

*Ilona Lukášková
místostarostka*

Rozšíření hřbitova

V minulém vydání Zpravodaje pan starosta krátce informoval o hlavních projektech, kterými se zabýváme a které se snažíme „posouvat“ dopředu. Rozhodli jsme se v tom pokračovat i nadále a krátké komentáře nově doplnit podrobnějším představením alespoň jednoho vybraného projektu. Cílem není jen více informovat, ale také vyvolat veřejnou diskuzi o uvedeném. Abych předešel jakýmkoliv pochybnostem, hned v úvodu musím uvést, že se jedná o projekty, jež připravilo bývalé vedení a my je „jen“ posouváme dále, stejně jako projekty, které připravujeme od začátku sami.

Pro dnešní bližší představení jsem po dohodě s vedením obce nezvolil areál bývalého zimního stadionu, rekonstrukci historického domu čp. 32 či obchodního domu. Přece jenom jsou to stavby, na jejichž budoucí využití mohou být různé názory, o nutnosti jejich realizace můžeme diskutovat. Na čem ale, věřím, panu-

je všeobecná shoda, je nutnost rozšíření hřbitova...

I když dnes hřbitov poskytuje cca 450 hrobových míst, jeho kapacita je nedosta-

čující. Je již de facto zcela využitý. Současně na hřbitově nejsou veřejné toalety, osvětlení je pouze z přilehlého veřejného osvětlení, které není součástí vlastního hřbitova.

Navržený projekt počítá s rozšířením hřbitova o cca 1 100 m² směrem za jeho pravou zadní polovinu dále po klesajícím svahu. Celkově tato nová část poskytne 58 samostatných hrobových míst a 36 dvojhrobů. Ve spodní části bude místo pro uložení uren (tzv. kolumbárium) opatřené skleněnými dvířky na zámek.

V nové části hřbitova také vznikne budova se skladem a především s bezbariérovou veřejnou toaletou. V celém prostoru budou rozmístěny lavičky, odpadkové koše, odběrná místa pro vodu na zalévání. Vše bude vhodně doplněno zelení. K hřbitovu bude přiléhat kontejner na bioodpad. Součástí hřbitova bude veřejné osvětlení.

Ač je rozšíření hřbitova řešeno jako bezbariérové maximálně praktické, samozřejmě bude vše provedeno co nejšetrněji nejen s ohledem na jednoznačnou pietu tohoto místa.

Pro pěší bude nová část hřbitova samozřejmě přístupná ze současného hřbitova. Dopravní obslužnost k rozšířené části bude ale také posílena novou cestou, která přiléhá k hřbitovní zdi z pravé strany

při pohledu od vstupu na hřbitov. Zlepšení parkovacích možností v okolí hřbitova bude řešeno vybudováním přilehlého parkoviště. Realizaci parkoviště očekáváme po dokončení vlastního rozšíření hřbitova. S ohledem na finanční náročnost bychom chtěli oslovit okolní obce s žádostí o spolufinancování. Přece jenom si hřbitovní místa pronajímají i jejich občané.

V tomto čísle Zpravodaje uvádíme informace o více hlavních projektech, na kte-

rých pracujeme a vnímáme je jako nutné. I když jsme mohli zvolit jiný projekt pro podrobnější představení, zvolili jsme právě rozšíření hřbitova. Stejně k tomu budeme přistupovat i při stanovování priorit pro příští rok. Rozšíření hřbitova v Nedvědicích budeme za Radu městyse Nedvědice a KŽPS navrhovat jako hlavní projekt k realizaci!

Jaromír Kocourek
za radu městyse

Seniorská sekávání

Kulturní a sportovní komise ve spolupráci s Komisí pro komunikaci připravila během podzimu a zimy 2021 nejen pro seniory soubor besed, tvoření a přednášek. Cílem nejsou jen jednotlivé aktivity, ale především jde o to potkat se, popovídat si, posedět, povyprávět si, být spolu.

Tato setkávání přirozeně vyplynula jako důsledek diskuze při představování plánů městyse Nedvědice v září 2020. Někteří přítomní nás žádali, abychom iniciovali jako obec setkávání (nejen) seniorů. Chceme tedy nabídnout platformu, kde by se mohli lidé scházet a strávit pár

chvílek ve společnosti svých známých, kamarádů, spoluobčanů. I když každé ze setkání bude mít nějaké téma/aktivitu, bude to z velké části o příležitosti se vidět a mluvit spolu. Jestli nám předchozí těžké období něco ukázalo, pak jistě to, jak je smutné, když člověk nemůže sdílet svůj sociální život s těmi druhými.

Program bude částečně hrazen z dotačního programu Podpora rodinné a seniorské politiky na úrovni obcí Jihomoravského kraje z projektu *Seniorská setkávání*.

Srdečně Vás tedy všechny zveme na posezení, která nejsou zdaleka jen pro se-

niory. Ať už Vás zaujme téma nebo se jen budete chtít „stavit“. Velice rádi Vám také zajistíme odvoz na jednotlivé akce. Tuto službu lze domluvit na telefonním čísle 511 119 173 (infocentrum městyse). Bližší program plánovaných akcí najdete v Kulturním kalendáři na nadcházející období – buď jako součást Zpravodaje, na textu, webových stránkách obce, nebo v informačním centru městyse. Těšíme se na Vás!

členové KKS a KPK

ZPRÁVY Z KOMISÍ

Kanalizace na Nové Čtvrti

Rekonstrukce kanalizace v této lokalitě je rozdělena do dvou etap. První etapa je dokončena, asfaltové povrchy budou realizovány na podzim. V tomto úseku byla rýha kanalizace zapravena do výšky stávajících ploch ve šterkodrtích z důvodu přístupu pro realizaci druhé etapy. Tímto krokem jsme chtěli eliminovat případné poškození dokončených finálních úprav. Termín realizace byl plánován na **1. 3. – 31. 5. 2021**. Z důvodu kolize spojné šachty kanalizace u železničního přejezdu s vodovodem a plynem došlo ke zdržení realizace, kterou prováděla 1. Žďárská plynařská a vodařská, a. s. Celková délka první etapy je **260 m**.

Na první etapu plynule navázala druhá etapa, která je v současné době realizována firmou TMV Teplý. Celková délka je **330 m**. Termín realizace je naplánován na **1. 6. – 30. 9. 2021**. V této části se setkáváme s problémem spodní vody a jílovou vrstvou. Ta musí být sanována, aby nedocházelo k deformacím na pokládané kanalizaci.

Po druhé etapě bude následovat pokládka finálních povrchů tak, aby vše bylo v ideálním případě uvedeno do původního stavu do konce tohoto roku.

Rostislav Kubánek
za Komisi životního prostředí a stavebnictví

Foto: Archiv KŽPS

► Výsadba zeleně – každý se může zapojit

Od poloviny října tohoto roku se uskuteční výsadba ovocné aleje podél komunikace k čistírně odpadních vod. Městys Nedvědice získal na projekt peníze z dotačního programu. Realizací výsadby se zvýší biodiverzita a estetická hodnota lokality, která je hojně využívána k procházkám a sportu zejména proto, že zde není téměř žádný provoz. V budoucnu stromy zpříjemní procházky částečným zastíněním asfaltové cesty a při dozrávání ovoce může kdokoliv ochutnat něco ze starých krajo- vých odrůd. Co zbude na stromech, zpestří jídelníček ptákům a hmyzu. Chtěl bych poděkovat všem, již na přípravě projektu pracují. Dále patří poděkování soukromým vlastníkům dotčených parcel, kteří umožnili výsadbu realizovat.

Aktivní občané, kteří budou mít zájem vysadit si „svůj“ strom, jsou ví-

Foto: Blanka Dračková

táni. Informace o datu a čase výsadby budou upřesněny na informačních kanálech městyse. Pokud se vše podaří, stromy porostou do krásy a k užítku všech. Každý, kdo přidá ruku k dílu, si jednou

bude moci říct, že se o tuto krásnou alej také zasloužil.

*Zbyněk Šikula
za Komisi životního prostředí a stavebnictví*

► Další vybrané projekty

Rekonstrukce historického domu čp. 32

Ze strany společnosti zajišťující dotační financování nám bylo doporučeno, abychom realizovali kroky vedoucí k výběru a zasmělnění zhotovitele. Uvedené nám zbývá pro získání maximálního ohodnocení při žádosti o dotaci. Oslovili jsme proto pana arch. Zdeňka Fránka, který připravoval u tohoto projektu dokumentaci pro stavební povolení, ke spolupráci při přípravě dalšího stupně dokumentace – dokumentace pro provedení stavby. Uvedené, dokumentaci i výběr zhotovitele, očekáváme do konce tohoto roku.

Rekonstrukce zdravotního střediska

Nejen s ohledem na intenzivní vyhledávání praktického lékaře, který nám všem v obci dnes chybí, jsme začali připravovat

vše potřebné pro realizaci rekonstrukce zdravotního střediska. Podrobnější informace přineseme v některém z příštích vydání Zpravodaje. Již nyní bychom Vás chtěli informovat, že máme zpracovaný investiční záměr i studii možné budoucí podoby zdravotního střediska. Zde bychom chtěli poděkovat Mgr. Radku Nedomovi za konzultace při zpracování zmíněné studie. Stejně tak i spolumajitelům zdravotního střediska, manželům Bohaňovým, za konzultaci i podporu.

Rekonstrukce areálu bývalého zimního stadionu

Aktuálně probíhá schvalování dokumentace pro územní řízení. V rámci toho řešíme mimo jiné přeložku vodovodního řádu či vypořádání majetkoprávních vztahů se společností České dráhy, a. s.

Jedlá zahrada

Potřebné formality máme hotové. Nyní byly vytyčeny sítě, postupně budou prováděny zemní práce a realizovány cestičky. Následovat bude instalace mobiliáře a výsadba vlastní zeleně.

Rekonstrukce a rozšíření vodovodu u fotbalového hřiště a kanalizace Žlíbky II

U obou zmíněných projektů probíhá přípravné práce s cílem realizovat obě akce v průběhu příštího roku.

Jaromír Kocourek a KŽPS

► Slavnosti Pernštejnského panství 2021

Ve dnech 2.–5. 7. proběhl v Nedvědici, na hradě Pernštejně i v přilehlých obcích další ročník akce, která vždy přiláká do našeho regionu mnoho lidí. Zatímco na hrad zamíří většinou turisté, v obci se snažíme vytvořit pestrý program převážně pro občany z Nedvědice a jejího okolí.

Co se povedlo/nepovedlo, necháváme na čtenářích. Věříme ale, že si každý mohl vybrat a navštívit tu část programu, která mu nejvíce vyhovovala. Tady je krátká rekapitulace aktivit:

- Koncerty v areálu u rybníka – Vltava, Laura a její tygři, Metallica revival Beroun, Insania, Divá Bára

- Výstava obrazů ke 110. výročí narození akademického malíře Aloise Lukáška, vernisáž výstavy a koncert skupiny Lovka
- Divadelní představení Milovat k smrti o životě Edith Piaf s vynikající Světlanou Nálepkovou
- Diskotéka nejen pro letošní žáky deváté třídy a zábavy se skupinami Kredit a Airback
- Odpoledne pro rodiny s dětmi – pokusy ÚDiF a bubliny Duo Jaking
- Barevná vodní fontána na hladině rybníka – rovněž věnovaná letošním deváťákům

Divadelní představení Milovat k smrti
Foto: Archiv KPK

pokračování ze str. 7

- Prodejní výstava a stánek včelařských produktů
- Výstava modelů vláčků v sokolovně
- Celodenní programy na hradě Pernštejně
- Zpřístupnění kostelů a kapliček v okolních obcích a letní kino i koncerty v Doubravníku – The Tap Tap, Tišnovský komorní orchestr, Bystřická kapela
- Turnaj v malé kopané v Ujčově

Celým „maratónem“ akcí v areálu u rybníka provázal skvělý moderátor Vojtěch Dinga. Vojto, děkujeme, že ses letošní rok ujal tohoto úkolu. Tvému předchůdci Jaromíru „Micku“ Mitáši by se jistě líbila píseň oslavující život, kterou jsi mu věnoval. Byla to důstojná a milá vzpomínka.

Veliké poděkování míří ke všem spolům, dobrovolníkům i kamarádům, kteří letos pomohli s organizací Slavností. Každý rok tito lidé pomáhají zajistit, aby Slavnosti měly hladký průběh a lidé se mohli přijít pobavit a setkat se – a to je v této době velmi důležité. Za celé vedení obce tedy ještě jednou DĚKUJEME!

Komise kulturní a sportovní

Pokusy ÚDiF
Foto: Radim Mareš

Milovat k smrti
Foto: Archiv KPK

Bublínková show
Foto: Archiv KPK

Poděkování – Alois Lukášek 110 let

Výstava obrazů *Alois Lukášek – 110 let* (2.–18. 7. obřadní síň historického domu čp. 32 a zasedací místnost radnice) se setkala s bohatou pozorností široké veřejnosti, jak mj. vyplývá ze zápisů v návštěvních knihách.

Banner od firmy Kolprint

Kolekce čítala devětašedesát obrazů. Zajímavé a obohacující byly i další dokumenty a artefakty – např. rodinné fotografie zapůjčené Lukáškovými vnučkami Helenou Strnadovou a Evou Trefnou, osobně přítomnými na vernisáži, dále umělcův malířský stojan včetně malířské palety, plakáty připomínající dřívější výstavy, originální označení ateliéru. Bustu A. Lukáška od sochaře Miloše Vlčka zapůjčil pan RNDr. P. Horký.

Ráda bych poděkovala Vám všem, kteří jste poskytli obrazy k prezentování. Věřte, že si nesmírně vážíme Vaší ochoty a chápeme ji jako výraz obdivu a úcty

k Mistrovi. Součástí kolekce byla i část sbírky, již věnoval A. Lukášek místní základní škole, které tímto také děkujeme za spolupráci. Kdo zhlédl výstavu, potvrdí rozmanitost námětů dokládající širokou malířovu tvorbu.

Poděkování dále patří všem, kteří pomohli při realizaci výstavy po technické a organizační stránce – paní P. Zbořilové z informačního centra, pracovníkům obecního úřadu, paní K. Pytlíkové a kustodkám během výstavních dnů. Děkuji RNDr. I. Koláčnému za odborné uvedení výstavy. Vernisáž citlivě obohatily autentické vzpomínky těch, kteří se s Mistrem znali osobně – paní J. Ostrá, L. Doubravská, M. Špičková, L. Zadrobílková-Mlčáková, I. Kesterová-Peterková, pan J. Šmíd. Posledně jmenovaný zcela oprávněně označil malíře A. Lukáška za nejvýraznější nedvědickou osobnost 2. poloviny 20. století, která si zaslouží, aby její odkaz nebyl v Nedvědicích zapomenut.

Potvrdil tak oprávněnost volby věnovat le-

Vnučky Aloise Lukáška – zleva H. Strnadová, E. Trefná

Zahájení vernisáže - RNDr. I. Koláčný

zleva E. Trefná, H. Strnadová, J. Ostrá, I. Kesterová,
L. Zdrobilková, L. Císařová, J. Šmíd

tošní výstavní prostory v rámci Slavností Pernštejnského panství právě Aloisi Lukáškoví. Díky vstřícnosti nedvědické firmy Kolprint naši výstavu bude připomínat zdařilý banner s životopisnými daty malíře a výběrem z jeho výstav včetně fotografie Lukáška v jeho ateliéru a reprodukcí obrazů. Zůstane trvalou připomínkou výstavy stejně jako podrobná fotodokumentace prezentovaných pláten. Mohla by se stát součástí zamýšleného katalogu.

Mohlo by Vás zajímat...

Víte, že v kronikách naší obce z období 70. a počátku 80. let najdete originální obrazovou výzdobu od Mistra A. Lukáška? Tak např. každé narození dítěte při tzv. vítání občánků, společenská setkání včetně sportovních výročí doprovázel událostí motivovaným akvarelem. Poslední kresba nese datum červen 1984 a byla připravena k využití. Malíř nečekaně zemřel 14. května 1984...

Libuše Císařová, za Komisi kulturní a sportovní

Historický dům čp. 32 žije nejenom kulturou

V historickém domě čp. 32, vedle informačního centra, se s laskavou podporou městyse Nedvědice podařilo oživit tento krásný prostor. Pravidelně obřadní místnost rozeznává kvalitní hudba, a to nejenom jazzová. V letošním roce k nám do Nedvědice zavítal pěvecký sbor Tucet z Humpolce. Celý sbor naplnil prostor optimismem a krásnou hudbou, což bylo vidět i na posluchačích, kteří přišli. Radost z povedeného koncertu měly i děti, a tak po skončení koncertu improvizovaly a na dvorku nacvičily a předvedly své vlastní představení. Bylo krásné pozorovat děti, které byly zcela jistě inspirovány umem pěveckého sboru zpívajícího a capella.

Radost. Tak by se dal nazvat tento snímek.

Foto: Archiv KPK

A radost byla vidět také v očích diváků.

Foto: Klára Pytlíková

Prostory historického domu plánujeme, společně s obcí, začít využívat také k literárním podvečerům, které by mohly odstartovat na podzim roku 2021. Na své si přijdou milovníci literatury pro dospělé, ale i pro děti. Doufáme, že se nám podaří uskutečnit pěkné komponované podvečery, a tímto Vás na ně srdečně zveme.

Co se děje v historickém domě čp. 32 můžete sledovat na facebooku: *Hudební a literární podvečery (OBŘADKA MUSIC)*. Do naší skupiny se můžete přidat jako členové a mít informace o tom, jak kulturně žije historický dům č. p. 32 v Nedvědici.

Klára Pytlíková

Informace Komise pro komunikaci

V následujícím článku bychom Vás rádi informovali o činnosti naší komise za uplynulé období. Společně s vedením obce a Komisí kulturní a sportovní jsme se podíleli na **plánování akce ku příležitosti pamětní návštěvy prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka**. Velmi zdařilé odpoledne se uskutečnilo 19. června v areálu u rybníka. Společně s některými okolními obcemi jsme i my přivítali prezidenta Osvoboditele a zavzpomínali na událost, která se uskutečnila v neděli 17. června roku 1928. V tento den naší obcí projížděl pan prezident Masaryk v doprovodu dcery Alice v rámci své cesty ze Židlochovic na Horácko. V našem případě se pamětní návštěva uskutečnila v opačném pořadí. Dva historické vozy v doprovodu prvorepublikových četníků z historické stanice v Kuřimi k nám vyjelo z Bystřice nad Pernštejnem přes Věchnov, Býšovec a Smrček. Návštěvníci z řad místních i přespolních přivítali pana prezidenta a jeho doprovod nejprve u památníku padlých, kde pan prezident položil kytici, poté přímo na pódiu u rybníka. Programem nás provedl pan Jiří Šmíd, kronikář obce. Přítomné seznámil s dochovaným kronikářským záznamem pořízeným tehdejšími kronikáři obce panem Janem Rossim. Několika vřelými slovy pozdravil přítomné také představitel pana prezidenta Masaryka. Zájemci se s ním mohli vyfotografovat, případně požádat o podepsání fotografie. Za prohlídku stály také historické motocykly a vozidla.

Foto: Radim Mareš

Jediné, co nás velmi mrzelo, byla skutečnost, že se akce nemohla zúčastnit paní Libuše Chládková. Moc ji tímto zdravíme a děkujeme za krátkou vzpomínku na tuto událost. „Byla jsem tenkrát malá, ale moc dobře si vzpomínám, jak jsme se všichni na pana prezidenta těšili. Dlouho jsme na něj čekali, než dorazil. Celá vesnice jej nadšeně vítala. Moje spolužačka Jiřinka Krytinářová mu předala květinu a zarecitovala básničku. Byla to pro nás velká čest, že jsme mohli pana prezidenta vidět na vlastní oči. Společně jsme mu mávali a zraky všech ho doprovázely až do té doby, než nám zmizel z očí cestou k hradu Pernštejnu.“

Sobotní akci u rybníka dodala na výjimečnosti návštěva pana Stanislava Bělíka, jenž s námi sdílel vlastní vzpomínky na návštěvu prvního prezidenta v Doubravníku. I přestože byl v té době devítiletým chlapcem, dobře si pamatoval, jak tuto významnou událost prožíval.

Na tomto místě bychom rádi poděkovali panu Bělíkovi za návštěvu u nás, také hlavním protagonistům a organizátorům

akce i všem ostatním, kteří se podíleli na zajištění chodu celého programu. Děkujeme zaměstnancům obce, místním hasičům, paním učitelkám Blance Dvořákové, Aleně Slámové, Aleně Štouračové, dále paní Janě Mokré a Veronice Hajníkové a všem dětem, jež nacvičily krátký program. Pokud jste neměli možnost k rybníku zavítat, navštivte, prosím, webové stránky obce. Na nich je umístěn zkrácený záznam zmíněné akce, který pořídil pan Ludvík Veselý z Věchnova. Dodatečně mu také děkujeme za úpravu celého filmového záznamu.

Jedním z bodů, které Komise pro komunikaci při svém vzniku dostala za úkol, bylo zvýšit informovanost občanů. Z rady městyse vzešel návrh oslovit veřejnost prostřednictvím dalšího informačního zdroje, nejen za pomoci tištěného Zpravodaje. Během července proto vznikl **první díl nového Videozpravodaje**, který můžete taktéž zhlédnout na webových stránkách obce. Podařilo se nám vytipovat velmi příjemný tým lidí, jenž se natáčením videí zabývá. Věříme, že se pravidelné čtvrtletní Videozpravodaje setkají s Vaší přízní. Samozřejmě budeme velice rádi za Vaše ohlasy.

Vzpomínání pana S. Bělíka
Foto: Radim Mareš

Natáčení Videozpravodaje
Foto: Archiv KPK

V neposlední řadě bychom rádi zmínili poslední z oblastí, které se věnujeme, a tou jsou **webové stránky obce**. V tuto chvíli intenzivně pracujeme na nové záložce Služby a firmy, o které jsme Vás informovali již v předchozím vydání Zpravodaje. Zmíněná záložka se brzy stane součástí nedvědických webových stránek. Jsme přesvědčeni, že mnohým z Vás díky této službě ušetříme čas při hledání. Nové kontakty bude možné kdykoliv do záložky připojit. Prosíme tedy, abyste nás v případě zájmu neváhali kontaktovat i v budoucnu. Děkujeme!

Komise pro komunikaci

Fotbalová sezóna začala

Jako komise, která má ve svém názvu slovo „sportovní“, jsme nesmírně rádi, že po všech restrikcích se sice s omezeními, ale přesto rozjela fotbalová liga. V Nedvědici ji zastupuje spolek SK Pernštejn Nedvědice. Městys Nedvědice vždy tento klub podporoval a pokračuje v tom i nyní.

Nejen díky velké členské základně dostal letos spolek největší finanční částku z programu podpory místním spolkům. Zároveň se zastupitelstvo obce usneslo, že v případě získání dalších finančních prostředků z dotačního projektu „Kabin“, dofinancuje fotbalistům jakkoli vy-

sokou částku, která bude potřeba k dokončení projektu. Máme radost, že děti i dospělí mohou znovu trénovat, pohybovat se, sportovat a my, diváci, je můžeme opět sledovat a fandit jim při utkáních.

Komise kulturní a sportovní

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

MNOHO RADOSTI A ŠTĚSTÍ DO ŽIVOTA PŘEJEME:

Michalu Požároví

V období od června do srpna jsme se rozloučili:

František Zeman
Božena Sadecká
Luboš Řádek

Čest jejich památce!

BLAHOPŘEJEME!

Všem oslavencům narozeným v měsících **červenec – září** přejeme především pevné zdraví, hodně štěstí a spokojenosti do dalších let.

65 let

Jiří Štěpánek
Marie Martinková
Miloš Cídl

70 let

Jana Žilková
Věra Kostková
Alena Marešová
Oldřich Zbořil
Jiří Poduška
Jitka Koukolová

75 let

Stanislav Škvařil

80 let

Yvona Vacková
Marie Špičková

85 let

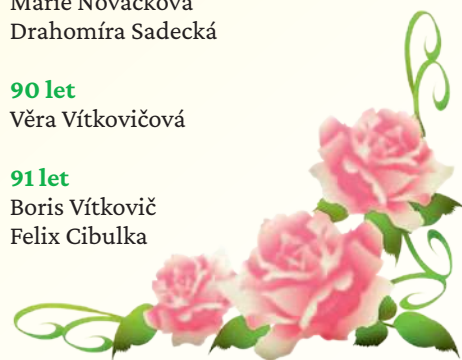
Marie Nováčková
Drahomíra Sadecká

90 let

Věra Vítkovičová

91 let

Boris Vítkovič
Felix Cibulka

ROZHOVOR

Kdo v letošním roce zavítal na Slavnosti Pernštejnského panství, jistě jeho pozornosti neušel moderátor celé akce, mladý, charismatický muž Vojtěch Dinga. Pravidelní čtenáři Zpravodaje si možná vzpomenu na rozhovor s ním (Zpravodaj 04/2014). Tehdy nám o sobě Vojta prozradil, že je „muzikálovým začátečníkem“. V současné době účinkuje v divadle GoJa Music Hall na pražském výstavišti. Vidět ho můžeme v muzikálovém představení *Čarodějka*, kde ztvárňuje roli guvernéra Frexe. Zajímalo nás, kam se posunul profesně a jak se mu nyní daří.

Film Izolátor

Když jsme vzpomněli na Tvoje působení konferenciéra Slavností, mohl bys nám říct, které vystoupení Tě letos nejvíc oslovilo?

Na tuto otázku je těžké odpovědět. Je pro mne obtížné z plejády skvělých vystoupení vybrat pouze jedno jediné, které by si zasloužilo prvenství. Osobně jsem byl ale nejvíce okouzlen divadelním

ztvárněním osudů šansonierky Edith Piaf. Vměstnat na malou plochu jeviště tak bohatý a dramatický život s minimem kulís a rekvizit vyžadovalo od tvůrců velkou dávku imaginace, hravosti a hlubokého ponoru do zpěvaččina života. Výsledkem bylo, podle mého názoru, poutavé a láskou ke kumštu prochnuté představení.

V předchozím roce jsi moderoval spolu s panem Mitášem, mohl bys ses s námi podělit o nějakou vzpomínku na něj?

Vybavuje se mi chvíle, kdy za mnou během Slavností přišel s přáním, abych následujícího dne zazpíval alespoň jednu písničku s tím, že mě sám uvede. Nečekal jsem ale, že mi svými slovy postaví slavo-bránu. Nejprve dojal mě, pak i sebe a já věděl jedno, že je to přející člověk a fajn kamarád. Dodnes mi zní v uších jeho připomínka k textům našich společných moderací: „Vojto, ty věty ber jen jako odrazové můstek, to ostatní přinese situace.“

Před sedmi lety jsi měl menší roli v muzikálu Fantom opery. V muzikálovém světě působíš i nyní, jak se Tvoje práce za tu dobu změnila?

Ve své podstatě se nezměnila. Změnil se ale můj přístup k ní. Více si užívám chvíle na jevišti, víc si uvědomuji divadelní prostor a čas, navíc mě má věčná společníce tréma už „nedrtí“, ale spíše motivuje k maximálnímu soustředění. Je to zkrátka nádherná dřina, která z lidí dělá šťastné stoupence víry zvané divadlo.

V rámci svého muzikálového působení ses setkal s řadou známých osobností. Můžeš prozradit, kdo byl Tvým kolegou? A na jakou spolupráci nejraději vzpomínáš?

(Se skromností sobě vlastní Vojta naši otázku upravuje.) Spíše bych řekl – vedle koho jsem měl to štěstí se vyskytovat! Byl to v prvé řadě Bohuš Matuš, kterého charakterizuje úžasný hlas a v soukromí vlídná a přátelská povaha, Maroš Vojtko – charismatická pěvecká osobnost s velkým darem showmanství a v neposlední řadě Pavel Vítek. Tento laskavý člověk a přemýšlivý kumštýř nám často před začátkem představení nádherně líčil své kulinářské snahy, při kterých hladový herec nasucho polkl. ☺ Nejraději vzpomínám na každou spolupráci s kolegou Lukášem Jindrou, mým úhlavním kamarádem a kolegou, s nímž je radost existovat! Ať už se jednalo o *Fantoma opery*, *Wicked* – *Čarodějku* nebo nyní nově muzikál *Cyrano*.

Velkou část roku strávíš pravděpodobně v našem hlavním městě. Které místo máš v Praze nejraději?

Určitě Vinohrady! Tato malebná čtvrť lemovaná bohatou zelení, secesními domy a sítí kaváren mě okouzila hned v mých pražských začátcích, kdy jsem tu rok bydlel u příbuzných. V současnosti už setrávám jinde, ale Vinohradům jsem zůstal věrný! Navštěvuji zde totiž své divadelní kolegy a hlavně blízké přátele – Violku a Mika, s nimiž jsem zažil mnohé srandy, životní

kolotoče a hlavně čiré přátelství, které je pro mě jako vzduch k dýchání.

Jak jsi strávil dobu, když byla uzavřena veškerá divadla z důvodu Covidu?

Dlouhými túrami po Nedvědicu, kdy jsem si zas a znova uvědomoval, jak moc mě příroda harmonizuje a vnitřně nabíjí. Nesmírně rád chodím cestou kolem Klečan ke splavu. Jakékoli nálady počasí se tam poutavě promítají do okolní krajiny. Pod horou je zas příjemná lesní procházka až do okolních obcí – často tudy chodím, když se zešeří. V takových chvílích totiž emoce dotvářejí to, co přestává být konkrétní. Fantazie ožívá a s ní je vše dobrodružnější a nové! Malebných je i několik stezek na hrad Pernštejn, které každá roční doba zdobí svými insigniemi. Jinak jsem také hodně řádl se synovcem Jendulou, který je mým guru dobré nálady! ☺ V neposlední řadě jsem pracoval na dvou hudebně – vzdělávacích projektech a rovněž na sbírce poetických textů.

Tvůj hlas Tě vlastně živí, musíš dodržovat nějaký režim, pečovat o hlas apod.?

Rozhodně ano! Byly doby, kdy jsme v divadle odehráli i dvacet dva představení měsíčně, a to by bez hlasové hygieny nešlo ustát. Mně pomáhá hlavně kvalitní spánek a pravidelná hlasová a dechová cvičení (alespoň půl hodiny denně). Čeho se musím vyvarovat je kouření a konzumace tvrdého alkoholu. Když občas zákaz poruším, je to na hlase ihned poznat a věř mi, že jódľující tenor není žádaným artiklem!

Muzikál Čarodějka

Je hudba Tvým největším koníčkem nebo se věnuješ také něčemu jinému?

Hudba je mým životním smyslem, mou prací a mým největším koníčkem! Věnuji se ale také psaní textů (poezie, písňové texty, črty), hodně čtu. Oblíbeným autorem pro mne zůstane asi navždy Terry Pratchett. Také drnkám na kytaru, zbožňuji filmy a fascinuje mě herectví. Nedávno jsem si dokonce zahrál hlavní postavu vědce Huga ve studentském filmu Izolátor. Volnočasově se také zabývám grafikou a tematikou seberozvoje.

Máš nějaký hudební vzor?

Musím jmenovat ty, jejichž umění mě fascinuje – Freddie Mercury, Karel Gott, Luciano Pavarotti, Mario Lanza, Waldemar Matuška, Jiří Vašíček, Charles Aznavour. Krásně to řekl pan profesor Ivan

Vyskočil: „Když je někdo svým zpěvem, tak může být i pro druhé něčím víc než jen chvilkou poslechu.“ Právě takových zpěváků si vážím – pro něž je zpěv mystériem a vnitřní potřebou!

Je někdo s kým by sis chtěl zazpívat?

Je... už se mi to ale nesplní... Jsou to dvě ženské osobnosti, které už mezi námi nejsou, ale i přes bariéru let nás stále oslovují svým zpěvem a osobnostním magnetismem – Edith Piaf a Maria Callas! Otázkou zůstává, jestli by si ony chtěly zazpívat se mnou, ale snít se má! ☺ V souvislosti s duetem, který je realizovatelný, bych si velmi rád zazpíval s nějakou operní pěvkyní, protože mě poslední dobou čím dál víc oslovuje klasický zpěv.

Mohl bys prozradit svoje pracovní plány? Co Tě čeká na podzim?

Na podzim mě čekají hned dva muzikály! V Praze to bude dnes již etablovaná Čarodějka, kterou začneme hrát od září v GoJa Music hall. Ve druhé polovině října se pak v Českých Budějovicích pod taktovkou hudebního divadla Ze:Mě odehraje premiéra původního českého muzikálu Cyrano, v němž si zahrají záporák Valverta! ☺ Využívám této možnosti a všechny čtenáře nedvědickeho Zpravodaje upřímně zvou na obě zmíněná představení!

Rádi se k pozvánce přidáváme i my, děkujeme Vojtovi za velice příjemné povídání a přejeme mu mnoho úspěchů, tvůrčích sil a elánu. Velké množství vzpomínek, které s námi Vojta sdílel, se do Zpravodaje bohužel nevešlo. Doufáme však, že jsme Vám tímto rozhovorem zpříjemnili den, jako se to v našem případě podařilo Vojtovi. Upřímné povídání s tak příjemným a hlavně skromným člověkem si zasluhuje náš obdiv. Budeme se těšit na příští setkání s ním!

S rodinou

Foto: Archiv V. Dingy

Eva Zemanová
za Komisi pro komunikaci

SDH Pernštejn v Hruškách

Dne 24. 6. se ve večerních hodinách ji-
hem Moravy prohnalo tornádo a zasáhlo
několik obcí. Jednou z nich byly Hrušky.
Žije tam můj bratr, a tak jsme informa-
ce o škodách měli nedlouho poté. Chtěli
jsme nějak pomoci, a proto se devět členů
sboru domluvilo, že pojedou do poškozené
obce, jak to situace v místě dovolí. Po pro-
hledání sutin a okolí domů profesionály,
byl v sobotu 26. 6. umožněn vstup do obce
v omezeném režimu. Nás, jako dobrovol-
né hasiče, pustili bez připomínek. Bratr
měl naštěstí jen lehce poškozenou střeš-
ní krytinu a vyvrácený vzrostlý smrk,
a tak jsem se po jeho úklidu vydali do nej-
postiženější části Hrušek, od kostela k ná-
draží. Pohled, který se nám naskytl,
zřejmě z paměti těžko vymažeme.

Ulice vypadala jako kulisa k natáčení
válečného filmu. Domy částečně nebo úpl-
ně bez střech, téměř všechna okna rozbitá
a úlomky střešních tašek zapíchané ve fa-
sádách. Auta rozházená jako hračky a na-
prосто zdemolovaná. Stromy byly buď-
to vyvrácené, nebo olámané. Je opravdu
zážrak, že obětí nebylo daleko víc. Viděli
jsme, že naše pomoc bude jako ta pověst-
ná kapka v moři. Všude se však pracovalo
s pevným odhodláním udělat co nejdříve

aspoň trochu pořádek a za-
chránit, co se dá. Začali jsme
se stěhování věcí z domů,
které byly určeny k demolici,
a s pomocí úklidu nepředsta-
vitelné změti všeho možného
ze dvorů směrem na ulici.
Zde průběžně jezdila náklad-
ní auta a odvážela hromady
suti, dřeva a poškozeného
nábytku.

Pítí a jídlo jsme si raději
vzali s sebou, ale zásoby v hu-
manitárním stanu na ulici
byly dost velké a průběžně
doplňované. Neustále chodili
dobrovolníci dům od domu a nabízeli na-
příklad rohlíky, domácí buchty anebo pítí,
protože bylo dost horko. Solidarita lidí zde
byla neskutečná a kupodivu nebyla vidět
žádná zoufalost místních lidí. V Hruškách
bylo poškozeno asi 40 % domů. Demolice
byla nařízena u 60 z nich. Bohužel časem
se začaly objevovat problémy se statikou
u dalších staveb.

Při další návštěvě obce po 3 týdnech byl
vidět obrovský kus práce, kterou všichni
odvedli. Uklizena už byla téměř veškerá
suť, ulice byly čisté. Zvláštní byl pohled

Pohled do parku v obci
Foto: Zbyněk Haviger

na jednu z bočních ulic, kde místo původ-
ní řadové zástavby zbylo jen pár domů.

Lidé by rádi začali stavět nové domy,
ale vše vázne na nedostatku stavebního
materiálu, pracovních sil a stavebních po-
voleních. Je tedy pravděpodobné, že tuto
zimou budou muset lidé přechkat v pod-
nájmech a nebo provizorním bydlení.

Zbyněk Haviger
za SDH Pernštejn

Hasiči informují

Letošní rok je na akce spojené s činností
sboru chudší, víceméně podobný jako rok
loňský. Dětská soutěž v požárním útoku
„NHL – Naše hasičská liga“ bohužel ne-
byla zahájena ani v roce 2021, a tak děti
již druhým rokem nesoutěží. Nejen děti,
ale ani dospělí si letos nepoměřili své síly.
Soutěž v požárním útoku okrsku Nedvě-
dice se letos také neuskutečnila. Alespoň
některých akcí jsme se mohli zúčastnit.
Například podílet se na organizaci Slav-
ností Pernštejnského panství nebo zajiš-
ťovat požární hlídku při natáčení pohádky
na hradě Pernštejně.

Výjezdová jednotka měla naopak v me-
ziročním porovnání počtu výjezdů opět
o něco více práce než v předchozích le-
tech. V době psaní tohoto článku (polovi-
na srpna) je atakována hranice 30 výjez-
dů, což je bezmála počet výjezdů za celý
loňský rok. Jak se již stalo zvykem, větši-
na zásahů představovala technickou po-
moc – asistence zdravotnické záchranné
službě při transportu pacienta, likvida-
ce nebezpečného hmyzu, čerpání vody
nebo popadané stromy přes silnici, že-
leznici a dráty vysokého napětí, kde došlo
i k následnému vzniku požáru. Lesních

požárů po loňském suchém roce naštěs-
tí ubylo. Hasili jsme například les poblíž
Osík a Brumova, kde byl vyhlášen II. stu-
peň požárního poplachu, zasahovalo zde
9 jednotek požární ochrany.

V souvislosti s topnou sezónou jsme za-
čátkem roku vyjeli ke třem požárům nízké
budovy. Jednou došlo ke vzniku požáru
v kotelně doubravnické fary. Včasným zása-
hem se oheň nestačil rozšířit mimo kotelnu.
Ve dvou případech se jednalo o požár sazí
v komíně. V souvislosti s tímto připomíná-
me, že je důležité dodržovat lhůty čištění
a kontrol spalinových cest (viz tabulka).

Výkon připojeného spotřebiče paliv	Činnost	Druh paliva připojeného spotřebiče paliv				
		Pevné		Kapalné		Plynné
		Celoroční provoz	Sezónní provoz	Celoroční provoz	Sezónní provoz	
do 50 kW včetně	Čištění spalinové cesty	3 x za rok	2 x za rok	2 x za rok	1 x za rok	1 x za rok
	Kontrola spalinové cesty	1 x za rok		1 x za rok		1 x za rok
nad 50 kW	Čištění a kontrola spalinové cesty	2 x za rok		1 x za rok		1 x za rok

Tyto a další povinnosti vyplývají ze zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně a jeho prováděcí vyhlášky č. 34/2016 Sb., o čištění, kontrole a revizi spalinové cesty, která je volně přístupná.

Všichni z Vás jistě zaznamenali katastrofu na jižní Moravě. Přes 5 obcí se prohnalo ničivé tornádo, které zdevastovalo téměř vše, co mu stálo v cestě. I my jsme

se zúčastnili likvidačních prací v zasažených obcích. Poprvé jsme se vydali pomoci na vlastní žádost, následně jsme byli opakovaně vysláni Krajským operačním a informačním střediskem JMK. Celkem jsme v zasažené oblasti zasahovali 4x. Asi nemá smysl popisovat situaci na místě, určitě jste si obrázek udělali sami. Naše činnost spočívala v provádění provizorních oprav střech, částečném bourání budov, úklidu sutin nebo stabilizaci sta-

ticky narušených objektů. Ve finální fázi, kdy byla prováděna řízená demolice nejvíce poškozených objektů těžkou technikou, jsme vykonávali kropení padajících sutin, čímž bylo dosaženo snížení prašnosti. Celkem jsme na jižní Moravě odpracovali 270 hodin. Doufejme, že se podobné katastrofy nebudou opakovat.

*Tomáš Přeslička
za SDH Nedvědice*

*Požár rodinného domu v Josefově
Foto: Petr Konečný*

Výpomoc v Moravské Nové Vsi

Dětské rybářské závody 2021

V sobotu 26. června nedvědický rybník opět ožil. Po nechtěné roční pauze se k rybníku sjely děti ze širokého okolí, aby se s udicí v ruce pokusily dobýt stupně vítězů. K losování stanovišť se dostavilo 34 mladých rybářek a rybářů, kteří byli rozdělení podle věku do dvou kategorií. Počasí vyšlo na jedničku a obě kola proběhla v dobré náladě, protože aktivita vysazených ryb nebyla vůbec špatná. Někomu ryby braly více, někomu méně, ale tak už to v rybářském sportu bývá. Několik ryb závodníkům dokonce uteklo i s návnadou a jiným se doslova vyhýbaly. Přesto doufáme, že to žádného mladého rybáře neodradilo a za rok si do Nedvědice přijede zarybařit znovu.

V areálu u rybníka bylo pro rybáře, jejich doprovod i náhodné kolemjdoucí připraveno tradiční občerstvení s udiřnou. Z udiřny jako vždy nejdříve zmizel uziený pstruh, bez kterého už si akci pořádanou rybářským spolkem 1. RK Nedvědice nedovedeme představit. Po dvou soutěžních kolech rozhodčí vybrali startovní lístky, aby mohlo být stanoveno pořadí dle celkové délky ulovených ryb. Ceny byly připraveny pro první deset rybářů v každé kategorii.

Z kategorie mladších rybářů si první místo vybojoval Kryštof Nečasánek ulovením 9 ryb v celkové délce 290 cm. Na druhém místě skončila Nela Ondrová, která ulovila 7 ryb v celkové délce 224 cm. Třetí místo patřilo Vojtovi Hovorkovi, kterému v podběráku skončilo 6 ryb v celkové délce 193 cm. Všichni tři mladí nadějní rybáři jsou z Nedvědice.

Kategorii starších rybářů ovládl Štěpán Kostka ze Vsetína, kterému se během závodů podařilo ulovit 17 ryb v celkové délce 528 cm. Druhé místo si ulovením 11 kusů ryb v celkové délce 345 cm zajistil Tomáš Ondra z Nedvědice. Na třetím místě se umístila Adéla Doležalová z Nedvědice, která ulovila 9 kusů ryb v celkové délce 272 cm.

Děkujeme Vám všem za hojnou účast a příjemně strávené červnové sobotní dopoledne.

Rádi bychom Vás prostřednictvím Zpravodaje pozvali k nedvědickému rybníku na sobotu 18. září, kde budou ženy s udicí v ruce bojovat o titul **Rybářka roku 2021**. Těšíme se na Vás!

*Ivona Klusáková
za 1. RK Nedvědice*

Foto: Ivona Klusáková

Místní organizace Svazu tělesně postižených informuje

Vážení spoluobčané, chtěli bychom Vás seznámit s naší organizací Svaz tělesně postižených, místní organizací Nedvědice. Organizace je pokračováním Svazu invalidů v ČR. Sdružuje a spolčuje své členy s cílem všestranně podporovat a hájit zájmy osob s tělesným a jiným zdravotním postižením. Svaz má 100 členů a je jeden z největších v obci. Našimi členy jsou lidé z okolních obcí – Ujčova, Kovářové, Lískovce, Dolního a Horního Čepí, Chlébského, Doubravníka a Pernštejnského Jestřabí. Sedmičlenný výbor zajišťuje veškeré pořádané akce.

Místní organizace připravuje volnočasové a společenské aktivity. Pořádáme zájezdy do brněnských divadel i do Horáckého divadla v Jihlavě. Dvakrát jsme navštívili Divadlo na Vinohradech v Praze. Jezdíme na zájezdy po památkách naší republiky. Navštívili jsme například Žleby, Znojmo, hrad Helfštýn, Lipnici nad Sázavou, Čapí hnízdo, Mělník, Českou Lípu. Poslední naplánovaný zájezd na zámek Konopiště nám překazil Covid. Tak snad někdy...

V plánu činnosti jsou i krátké vycházky po okolí, například po naučné stezce kolem Třech křížů v Novém Městě na Moravě. Prošli jsme po *Cestě hrdelního práva v Tišnově*, absolvovali vycházku na vyhlídku Orlí hnízdo a Výří skálu z Dolních Louček do Předklášteří pod dohledem zkušené turistky paní Zdeny Kincové. Každým rokem chodíme pochod v rámci Mezinárodního dne proti diabetu. Vlastními auty jsme byli ve Velkém Meziříčí, kde jsme si užili prohlídku města, zámku a rozhledny na Fajtově kopci. Zavítali jsme do Rovečného na rozhlednu Černý vrch. Ze sportovních aktivit můžeme zmínit bowling a plavání ve sportovním areálu v Bystřici nad Pernštejnem. Organizujeme besedy, například *O historii Nedvědice* s panem RSDr. Jiřím Šmídem, přednášku o bylinkách s paní Ing. Urbánkovou ze Sněžného, přednášku

Setkání v Nedvědici
Foto: Petra Zbořilová

Výlet do Tišnova
Foto: Jaroslav Štarha

o diabetu s paní MUDr. Motílovou z Tišnova. Ke konci roku se sejdeme na *Posezení u kávy*. Co se týká prospěšných akcí, od roku 2016 jsme prováděli úklid odpadu v rámci akce *Ukličme Česko*. Nyní ji pořádá obec s větší reklamou a propagací.

Místní organizace je součástí okresní organizace ve Žďáru nad Sázavou, která mimo jiné zajišťuje rekondiční poby-

ty ve Svatce nebo ve Třech Studnících. Účastní se jich i naši členové. Naše MO spolupracuje s místními organizacemi v obci, dále s okresní organizací Svazu postižených civilizačními chorobami ve Žďáru nad Sázavou a zúčastňujeme se jejich akcí, např. Dne zdraví s pohybem a chůzí s holemi Nordic Walking. Poskytl nám také místa na týdenních zájezdech do Roháčů, po slovenských lázních Bojnice,

Trenčianské Teplice aj. Výborná je i spolupráce s MO SPCCH a STP v Bystřici nad Pernštejnem, členové naší organizace se účastní akcí pořádaných *Klubem seniorů* ve Freedomu. Máme družbu i s organizací STP Koryčany. 3. srpna jsme u nás přivítali část jejich členů. Setkání s nimi proběhlo v obřadní síni městyse i s občerstvením. Pan starosta přivítal hosty a daroval upomínkové předměty. Po skončení hosté navštívili kostel svatě Kunhuty a po obědě se vydali na prohlídku hradu a nově otevřených zahrad. Společné setkání bylo velice příjemné. Touto cestou bychom i za naše hosty rádi poděkovali za milé přivítání a pohostinnost, které se nám dostalo od vedení obce.

Akcí pořádaných MO STP Nedvědice se mohou účastnit i nečlenové naší organizace. Jejich nabídku naleznete v Kalendáři akcí městyse Nedvědice.

Závěrem bychom chtěli popřát všem občanům zdraví a zdravý pohyb bez bolesti.

Výbor STP MO Nedvědice

Návštěva lomnické synagogy
Foto: Jaroslav Štarha

Číslování domů v Nedvědicích před 200 lety

Ve Zpravodaji 01/2021 jsme se seznámili s číslováním domů v Nedvědicích, které prováděli důstojníci rakouské armády na základě patentu vydaného císařovnou Marií Terezií roku 1770. Tehdy provedené číslování obytných domů začínalo na pravém břehu Nedvědičky číslem 1 a končilo číslem 75, domem vedle nynější restaurace Pod Pernštejnem. Původní mapové zpracování bylo vůbec prvním číslováním Nedvědic v její historii. Nastupující hospodářský rozvoj císařství v devatenáctém století si ale vyžadoval přesnější a podrobnější evidenci obytných domů, dvorů, stodol, kůlen, ale i polí, luk, lesů, rybníků a vodotečí.

Základ prvnímú skutečnému změřením rozlohy jednotlivých parcel na území Čech a Moravy položil pokrokový císař Josef II. svým patentem v roce 1785. Naměřené hodnoty, i když mnohdy jen odkrokované, se používaly pro výpočet daňových odvodů až do roku 1860, kdy vstoupily v platnost údaje tzv. stabilního katastru. Slovo katastr znamená zakreslení a soupis pozemkového majetku pro výpočet daně. Katastrální výměra (nebo výměr) je technicky definovaná rozloha v m² jednotlivé parcely, katastrálního území, obce.

Je jednou z údajů v katastru nemovitostí a vždy udávána jako velikost obsahu zobrazené plochy v mapě.

Stabilní katastr, který nařídil vytvořit v roce 1817 císař František I., byl již založen na vědeckých základech. Hranice parcel byly v přírodě za účasti jejich držitelů označeny. V Čechách zaměřování probíhalo od roku 1826, na Moravě od roku 1824. Byl vytvořen souřadnicový systém stabilního katastru se základním měřítkem zobrazení 1:2 880 vycházející z požadavku, aby se jedno dolnorakouské jitro (tj. čtverec o straně 40 sáhů) na mapě zobrazilo jako jeden čtvereční palec (1 sáh = 72 palců). Pozemkový katastr, katastrální mapy, a tudíž i katastrální výměry obsahovaly až do roku 1938 údaje velice přesné. Později, během druhé světové války a brzy po ní, již nebyla jeho údržba dostatečná a zejména po roce 1945 (poválečné konfiskace a přidělová řízení) se začal katastr rozcházet se skutečností.

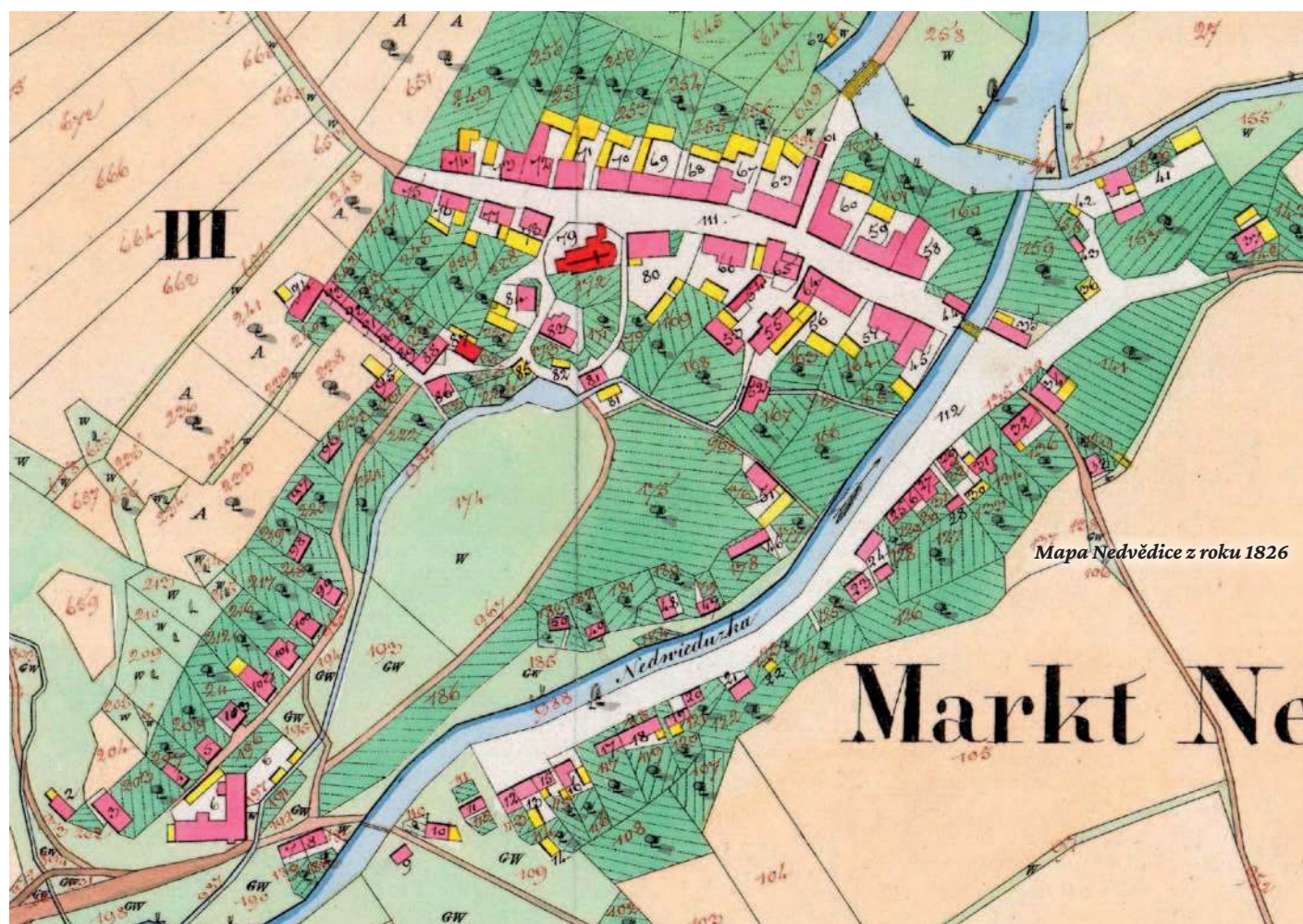
Katastrální mapa Nedvědic pochází z roku 1826 a název obce Nedvědice doplňuje slovo Markt znamenající trh. Nedvědice měla v tomto roce již právo pořádat pravidelné trhy v rozsahu stanoveném vrchností. V těchto letech vlastnili

Pernštejské panství po rodině Schröflů z Mansberka Mittrowští z Mitrovic a Nemýšle, jmenovitě hrabě Vilém.

Srovnání mapového dokumentu z prvního číslování domů Nedvědic v roce 1771 s katastrální mapou dokladuje rozšíření obce, ale není nijak výrazné. Počet obyvatel se pohybuje kolem 980. Na mapě nevidíme domy směrem ke statku Klečany. Hlavní stavby na „Městečku“ jsou již definitivní. Červeně označené stavby jsou zděné nebo kamenné, žlutě označené stavby jsou dřevěné. Zajímavá je zelená barva na ploše rybníka. V představách vedení panství měl zřejmě být rybník vypuštěn a na jeho místě postaveny domy. Nejasná je také stavba vedle kostela mající zvláštní půdorys s věží. Tvar řeky Svratky v místě současného fotbalového hřiště dokumentuje moderní vodní dílo.

V komentáři k uvedené katastrální mapě bychom mohli dále pokračovat, jistě k tomu najdeme v dohledné době vhodnou příležitost.

Jiří Šmíd

Hradozámecká noc na Pernštejně

Přesně v polovině prázdnin, tedy z 31. července na 1. srpna, se Vrchnostenská zahrada na hradě Pernštejn stala centrem mnoha návštěvníků, kteří si nenechali ujít další ročník Hradozámecké noci. Čínský pavilon se rozezněl tóny smyčcového kvarteta Cappella Allegra, děti ocenily pouliční divadlo Chůdadlo,

školu žonglování nebo vystoupení sokolníka s dravci. Nechyběly přehlídky historické módy či půjčovna dobových kostýmů. Po setmění se zahrada rozzářila stovkami svíček i lampionů a zlatým hřebem večera se stal ohňostroj nad hladinou bazénu. Program se poté přesunul na páté hradní nádvoří, kde bylo možné

zhlédnout videomapping *Cesta časem*, jenž připomněl důležité historické milníky hradu. Výjimečnou atmosféru této noci umocnila závěrečná ohňová show na prvním nádvoří.

KPK a Petr Štourač

ACT metoda také u nás

Od začátku roku 2021 využíváme při péči o naše pacienty metodu paní PhDr. I. Palašákové Špringerové, PhD. zvanou ACT (Akrální koaktivační terapie).

Cílem léčby pomocí ACT metody je úprava špatných pohybových návyků pomocí motorického učení. Motorické učení je proces, kterým se učíme pohybovým dovednostem. Během prvního roku života si díky motorickému učení osvojujeme velký počet možností provádění pohybu, tj. základní pohybové vzory (sezení, otáčení, vstávání aj.). V dospívání potom získáváme nové specifické pohybové dovednosti, jako např. bruslení, lyžování, jízda na kole, na koni atd.

Proces motorického učení je individuální a je ovlivněn prostředím, ve kterém jsme vyrůstali. ACT metoda využívá při cvičení poloh raného motorického vývoje, tj. zhruba do jednoho roku života. Během cvičení ACT jsou využívány vzpěry o akrální části končetin (kořeny dlaní a paty),

abychom dosáhli správnou aktivaci pohybových vzorů. Během dne se často opíráme o akra, při denních činnostech jako jsou vstávání z postele a židle, opření se o stůl či kuchyňskou linku, zvedání břemen, tlačení kola a mnoho dalších. Díky Akrální koaktivační terapii se naučíme správné nastavení aker, a tím fixaci pohybových vzorů, které udrží vzpřímené držení páteře. Dále každodenním cvičením dochází ke zvyšování pohyblivosti celé páteře i v kloubech horních a dolních končetin, snižování bolestí zad a kloubů. Tato metoda dokáže také udržovat jedince v kondici zvýšením silové-vytrvalostních schopností. ACT metodou je možné i aktivovat a posílit výdechové svaly, a tím zlepšit jejich funkci.

Metoda ACT cvičení může být součástí Vašeho denního pohybového života, které lze také využít při pracovních pozicích. Vzpěrné cviky by Vás měl naučit vyškolený odborník v metodě ACT, kte-

rý nastaví, dle vstupního vyšetření, pohybové vzory v určených polohách, počet opakování, které zvládnete díky Vaší současné kondici.

Závěrem bych chtěl říci, že ACT cvičení je možné velmi efektivně aplikovat u pacientů z ortopedie, neurologie, urogynekologie, pediatrie aj. Velmi dobré výsledky má u dětí se skoliózou a vadným držením těla. Dále slouží pro všechny z nás jako zdravotní pravidelné cvičení a u sportovců může ACT fungovat jako kompenzační či kondiční trénink. Dá se využít při bolestech zad v průběhu těhotenství a samozřejmě i po porodu. S metodou ACT se můžete seznámit osobně v obou našich provozovnách v Nedvědicích a Novém Městě na Moravě, dále potom na www.nedfyzio.cz.

Mgr. Radek Nedoma
fyzioterapeut

Proč nezapomínat na vitamín C?

Současné s tím, jak se dny zkracují a ochlazují, začínají mnozí z nás uvažovat nad způsoby, jak podpořit činnost svého imunitního systému. Užitečným kandidátem může být například „staré dobré céčko“ (neboli kyselina L-askorbová). Tento vitamín patří spolu se skupinou vitamínů B mezi vitamíny rozpustné ve vodě.

Lidské tělo si ho, na rozdíl od většiny zvířat, samo neumí vytvořit. Dokonce se tento vitamín ani nikde v těle neukládá na horší časy. Proto je nutné jej každý den přijímat v dostatečném množství.

Na vitamín C jsou velmi bohaté šípky, rakytník, dále také citrusy, černý rybíz, jahody, kiwi, brusinky, ale také třeba brambory, rajčata, papriky, brokolice, květák a špenát. Zdá se, že je tedy snadné přijímat dostatečné množství vitamínu C v potravě. Ve skutečnosti je to ale složitější, vitamín C se totiž z potravin snadno ztrácí. Nevychovují mu vysoké teploty, při tepelném zpracování potravin (včetně ohřívání v mikrovlnné troubě) dochází k jeho rychlému úbytku, snadno se také během vaření vyluhuje do vody a rozkládá se i při kontaktu s kovy. Mezi nejšetrnější tepelné úpravy, při kterých dochází ke ztrátám vitamínu C v menší míře, patří vaření v páře. Abychom zachovali co nejvíce vitamínu C v ovoci a zelenině, je vhodnější je konzumovat syrové a čerstvé. Právě čerstvost ovoce a zeleniny je velmi důležitá. Vitamín C se totiž snadno rozkládá nejenom vlivem tepla, ale i díky působení vzduchu. Pro dlouhodobé uchovávání potravin bohatých na vitamín C je dobré zamrazování. Měli bychom dávat pozor i na to, abychom vitamín C neztráceli dlouhým omýváním nebo máčením.

A k čemu nám vlastně „céčko“ v těle slouží? Hraje důležitou roli v řadě metabolických procesů, pomáhá chránit před volnými radikály, podílí se tak na antioxidační obraně buňky, a tím zpomaluje i buněčné stárnutí. Dále přispívá ke správné funkci imunitního systému, podporuje vstřebávání železa a stimuluje tvorbu bílých krvinek. Tím, že se podílí na syntéze kolagenu, ovlivňuje pevnost cévních stěn, především tenkých vlásečnic.

Projevem nedostatku vitamínu C může být tedy zvýšená únava, vyšší náchylnost k onemocněním, zhoršené hojení ran, případně zvýšená krvácivost (například z dásní, z nosu nebo také tvorba modřin). Důkazem extrémního nedostatku vitamínu C jsou kurděje, dnes již poměrně vzácná choroba, která se občas

vyskytuje ve velmi chudých oblastech tzv. třetího světa. Projevu je se především krvácením z dásní, pod kůží, do svalů, do nehtových lůžek a vnitřních orgánů, sníženou odolností proti nemocem a poruchou krvetvorby.

Doporučená denní dávka vitamínu C je 100 mg. Může se však lišit podle aktuálního stavu a věku osob. Nižší potřeba je samozřejmě u dětí, vyšší naopak u kuřáků, u těhotných a kojících žen. Zvýšení denní dávky je vhodné při nachlazení, větší tělesné námaze či po úrazech, operacích a ve stresu. Ve všech těchto případech má totiž tělo zvýšenou spotřebu vitamínu C.

Doplňky stravy s vyšším obsahem vitamínu C (500 i 1000 mg) většinou uvolňují vitamín postupně. Na rozdíl od vitamínu D se není třeba obávat předávkování, protože nadbytečné množství se vyloučí močí. Negativní důsledky byly pozorovány pouze u extrémních dávek vitamínu C (v gramech), a to při dlouhodobé konzumaci. Mohou se projevit podrážděním žaludku. Osoby, které trpí metabolickými poruchami nebo onemocněním ledvin a močových cest, by se měly poradit o užívání těchto doplňků s lékařem.

Hana Kostková

PRODÁVÁTE NEMOVITOST?
VOLEJTE: 604 98 66 77

REAL PROJEKT

Odhad nemovitosti
ZDARMA

WWW.REAL-PROJEKT.CZ

Realitní a projekční kancelář

ZPRÁVY Z FARNOSTI

První svaté přijímání

Dne 6. 6. 2021 proběhlo v místním kostele sv. Kunhuty první svaté přijímání dětí z Nedvědice a okolí. Celkem bylo přítomno pět dětí – Tomáš Hovorka, Eliška Klušáková, Simona Kovářová, Martina Mitášová a Michal Pavlíček.

K prvnímu svatému přijímání přistupují děti po zhruba jednoroční katechetické přípravě zpravidla ve věku kolem devíti let. Příprava by měla navazovat na již ab-

solvované vyučování náboženství v délce jednoho či dvou let. Z důvodu covidové situace bylo svaté přijímání v Nedvědici posunuto o dva roky.

Den před svatým přijímáním děti absolvovaly svoji první svatou zpověď, aby mohly být pozvány k prvnímu svatému přijímání.

Během mše děti pronesly slavnostní sliby a zapálily si křestní svíci. Jako památku

na obřad obdržely od pana faráře Zdeňka Chylíka pamětní list, který jim bude tuto událost připomínat. Poté se vyfotily s panem farářem, kmotry a rodinou. Zpravidla následuje i slavnostní rodinný oběd – pěkná tečka za mimořádným zážitkem v jejich životě.

Hana Štětinová

*První svaté přijímání
Foto: Maty Exl*

Foto: Maty Exl

Pořad nadcházejících nedělních bohoslužeb

neděle 19. září	za syna Jaromíra, rodiče Němcovy, Martínkovy, vnučku Evičku, bratra Stanislava a Jaromíra Němce
neděle 26. září	za syna Vladimíra a duše v očistci
úterý 28. září slavnost sv. Václava, státní svátek (v čase jako v neděli)	za rodinu Rolníkovu, Čechovu, Bednářovu, Sojkovu a duše v očistci
neděle 3. října	za syna, manžela a rodiče Prokopovy, Válkovy a rodinu Kučerovu
neděle 10. října	za Františka a Marii Čuprový

Bohoslužby se konají v neděli v 8:30 hodin.

TAJUPLNÉ BYLINKY... známé i neznámé

Milí čtenáři, uvolněné teplé léto nám dopřalo zhluboka se nadechnout, nabrat sil a připravit naši imunitu na podzimní období, které s sebou přináší nejen plody naší práce, ale také chladnější rána a kratší dny.

V nové rubrice, věnované oblasti bylinek, jsem i tentokrát vybrala žlutokvěté rostliny, s kapkou oranžové, které svým zabarvením připomínají barvy podzimu. Oranžová barva vznikne smícháním žluté a červené, je to barva optimismu, mládí a radosti. Pomáhá proti depresím, melan-

cholii a pesimismu. Oranžová barva je oblíbená u společenských lidí. Spojujeme ji s představou slunce, tepla, úrody, vzrušení a slavnostního očekávání. Patří mezi teplé barvy a náleží druhé čakře, která se nachází v oblasti křížové kosti. Tato sakrální čakra je centrem původních nefiltrovaných emocí, sexuální energie a tvořivých sil. Zablokovaná druhá čakra způsobuje nedostatečné přijetí sebe sama. Správná funkce této čakry činí člověka optimistickým, uvolněným, schopným přizpůsobit se životním požadavkům.

V posledních deseti letech se lidé hojně vrací k bylinkám, které je přesvědčují o svých blahodárných účincích. Domnívám se, že tento znatelný odklon lidstva od léků je příčinou vzniku mnoha vyhlášek, které házejí výrobě a prodeji bylin „klacky pod nohy“.

Mnozí z Vás jistě zaznamenali, že z obalů bylinkových čajů zmizely popisy účinků na lidský organismus. Podle platné vyhlášky je též zakázané používat názvy, které by měly v základu slova nějaké onemocnění. V praxi to znamená, že např.

čaj Nekašel se již několik let jmenuje Nekafit. ☺ Samozřejmě občas dochází k trapným situacím, kdy ani prodávající neví, na co konkrétní čaj je, protože nemůže rozklíčovat název. V posledních letech zašlo omezení prodeje bylin tak daleko, že se několik z nich ocitlo na tzv. černé listině a nesmějí se prodávat s žádnou informací na obalu.

Zákazníci si je mohou koupit pouze jako produkt. Jednou z nich je paradoxně podběl, který jsme sbírali již jako děti na ZŠ.

PODBĚL LÉKAŘSKÝ (*Tussilago farfara*) – jarní zlato

Jedná se o vytrvalou bylinu, která roste od nížin až po podhůří jako plevel. Kvete jako první ze všech léčivých rostlin. Květy podbělu se za špatného počasí a v noci zavírají. Listy a květy se pro léčebné účely využívají vnitřně i zevně. Nejčastěji při dýchacích a trávicích potížích, na ekzémy, rány, otoky a revmatická místa. Léčivé účinky podbělu znali již staří Řekové a Římané. V podzimních dnech obzvláště oceníme jeho blahodárné účinky na dýchací ústrojí.

Byliny, které lze prozatím běžně zakoupit s popisem přípravy:

LICHOŘEŘIŠNICE VĚTŠÍ (*Tropaeolum majus*)

Nádherná okrasná rostlina, která vyžaduje teplé a slunné stanoviště. U nás je to jednoletá bylina s plazivou třímetrovou lodyhou, původem z And v Ekvádoru. Květy jsou žluté a oranžové, kvete od června do října. Plodem je tobolka, rozmnožuje se semeny a je velice citlivá na mráz.

Lichořeřišnice netrpí žádnými škůdci, dokonce odpuzuje plísň i hmyz, právem je nazývána přírodním antibiotikem.

Použití:

- listy i květy do salátů
- mladá semena se nasekaná mohou použít jako náhražka křenu

- květy jsou nádhernou dekorací na chlebíčky, obložené misky i na poháry

K léčení se nejčastěji používá tinktura, sirup nebo čaj z této úžasné bylinky. Vyrábí se též ve formě tobolek jako doplněk stravy.

Podporuje léčbu:

- akutních i chronických plicních onemocnění
- močopohlavního ústrojí
- padání vlasů a jejich opětovný růst
- nachlazení, viróz, chřipky

TŘEZALKA TEČKOVANÁ (*Hypericum perforatum*)

Je vytrvalá rostlina vysoká až 80 cm. Vytváří zlatožluté květy seskupené do složeného květenství. Plod je tobolka. Na listech i plodech jsou vidět žlázy ve tvaru teček, proto třezalka tečkovaná.

Roste na světlých místech od nížin až po podhůří. Pro svoje širokospektrální účinky je odedávna považována za výjimečnou rostlinu. Díky svým protivirotickým a antidepresivním účinkům se stala jednou z nejvyhledávanějších bylin. Při užívání třezalky může občas dojít ke zvýšení pigmentace kůže při pobytu na slunci.

Příznivé účinky:

- při onemocnění trávicí soustavy (především žaludku, jater a žlučníku)
- při nervových poruchách (nervové vyčerpání, nespavost, předrážděnost, migrény, deprese)
- při onemocnění močových cest
- při menstruačních obtížích a potížích v klimakteriu
- na zlepšení krevního oběhu

PUPALKA DVOULETÁ (*Oenothera biennis*)

Tato pozoruhodná rostlina je bylinou zahrad zalitých měsíčním světlem. Nádherné žluté květy se rozevírají v podvečer a za měsíčního svitu jasně v zahradě září, proto je poeticky nazývána „noční svíce“. Svým fosforeskujícím jasnem a sladkou vůní přitahuje noční motýly a působí až nadpozemsky. V zahradách je nepřehlédnutelná. Je známá již od 17. století jako dekorativní květina, ale v léčitelství byla objevena až o 100 let později. Je to statná bylina, která dorůstá až do výšky dvou metrů. Nejvíce jsou využívána semena, z nichž se za studena lisuje pupalkový olej, který obsahuje omega 6 mastné kyseliny a další esenciální kyseliny, které si naše tělo neumí vytvořit.

Blahodárné účinky:

- odstraňuje předmenstruační napětí a nepříjemné stavy v menopauze (ne nadarmo je pupalka nazývána bylinou žen)
- léčí lupénku a podporuje všeobecně hojení kůže
- snižuje hladinu cholesterolu a krevní tlak
- patří mezi antioxidanty
- podporuje imunitní i kardiovaskulární systém
- přispívá k podpoře snižování tělesné hmotnosti
- nové výzkumy ukazují, že snižuje riziko trombózy a zmírňuje symptomy roztroušené sklerózy i dalších degenerativních onemocnění

Milí čtenáři, všem nám přeji pevné zdraví a pohodové podzimní dny. Všechny zmiňované bylinky můžete zakoupit v prodejně GOTIKA v Tišnově. Nedvědicová provozovna je z personálních důvodů prozatím uzavřena. Objednávat můžete i prostřednictvím SMS, e-mailu nebo e-shopu: www.darky-pernstejn.cz.

Jana Hriadelová

PŘÍRODOVĚDNÉ OKÉNKO

Přírodní rezervace Nad Horou – rostliny a živočichové

Vedle zmínky o ekosystémech (viz Zpráva 1/2021) stojí za pozornost i ohrožené nebo vzácně se vyskytující rostlinné druhy, se kterými je možné se v oblasti setkat.

Z bylin jsou to kriticky ohrožený krušník ostrokvětý přehlížený (*Epipactis leptochila* ssp. *neglecta*), silně ohrožená okro-

Okrotice červená

tice červená (*Cephalanthera rubra*), ohrožená sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*) či vzácně se vyskytující ohrožená měsíčnice vytrvalá (*Lunaria rediviva*). Z dřevin můžeme v oblasti spatřit vzácně se vyskytující jalovec obecný pravý (*Juniperus communis* ssp. *communis*), hrušň polničku (*Pyrus pyrastrer*), jedli bělokorou (*Abies alba*) nebo ohrožený vzácně se vyskytující dřín jarní (*Cornus mas*).

Živočichové nejsou v této rezervaci předmětem ochrany, což ale neznamená, že se zde nevyskytují. Datel černý je častým obyvatelům našich lesů a můžeme se s ním setkat i tady. Datli, stejně jako ostatní naši šplhavci kromě krutihlava, u nás zůstávají po celý rok. I v zimě

Datel černý
Foto: Bohumíra Hrabálková

se zvládnou dostat ke své hlavní potravě, mravencům. Datel černý dnes není na našem území bezprostředně ohrožen. Za posledních třicet let jeho četnost mírně stoupá. Je to pravděpodobně dáno i tím, že dnešní lesníci již mají na les ucelenější pohled než jejich předchůdci. V ideálním případě by měli respektovat všechny součásti složitého lesního ekosystému, jejich vzájemné vztahy a přibližovat i hospodářské porosty přírodě blízkému lesu, a to nejen v chráněných územích.

Blanka Dračková
za Komisi životního prostředí a stavebnictví

Zdroj:

Plán péče o přírodní rezervaci Nad Horou na období 2021 – 2030, LESPROJEKT Brno, a. s., Brno 2020;

<https://www.birdlife.cz/>

<http://oldcso.birdlife.cz/index.php?ID=3036>

Fotografie:

Okrotice červená

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cephalanthera_rubra_07.jpg

CESTOVÁNÍ

Na Špicberky za Mášenkou

Kdo že je ta Mášenka? Severská kráska v bílém kožíšku? Nejste daleko od pravdy, ale ještě chvíli počkejme, napřed pěkně od začátku.

Sever byl mojí touhou už od doby dospívání, kdy jsem četl příběhy polární-

ků, jako byli Amundsen, Nansen, Scott, Shackleton a další. Dlouho byl jen nedosažitelným snem, ale sny by si člověk měl plnit. Reálným se začal jevit po revoluci, kdy se naplno otevřela možnost cestování. Nejlépe dosažitelnou polární krajinou

se mi jeví Špicberky. Už v devadesátých letech minulého století jsem se rozhodl si na ně v létě zajet na vandr, jen tak sám, bez průvodce a vybavený jen batohem, stanem, spacákem, nejnужnějším jídlem a obrovským nadšením. A tak jako v mládí, když jsem vandroval po Vysočině, jsem ani tenkrát nepřemýšlel o těch „nepodstatných“ věcech, jako kde budu bydlet, co budu jíst apod., to jsem začal řešit, až když jsem byl tam. Hlavně jsem byl v krajině, o které jsem už dávno snil.

Sever mě doslova uchvátil. Slunce celých dvacet čtyři hodin kroužilo nad obzorem a svítilo o půlnoci stejně vysoko jako v poledne, jen na opačné straně oblohy. Bílé ledovce na obzoru, které se ve světle třpytily, byly jako náhrdelník navlečený na celé Zemi a co teprve projížďka na kajaku v zálivu moře mezi ledovci. Těch pár týdnů v oné polární krajině patří k mým nejkrásnějším v životě.

Proto jsem uvítal možnost se na Špicberky vrátit znovu. Tentokrát to bylo v zimě, kdy i v poledne je úplná tma jako u nás o půlnoci někde na mytíně v lese. Začalo to tím, že jsem se seznámil s Mirkem Jakešem, naším polárníkem, který byl už minimálně patnáctkrát na severním pólu,

Krajina letních Špicberků
Foto: Archiv P. J. Macků

v Antarktidě a zdolává nejvyšší hory světa. Tehdy si usmyslel uspořádat trochu bláznivou výpravu, jež měla přejít Špicberky na lyžích v polární noci. Bylo nás i s ním celkem osm, čtyři kluci, čtyři holky. Mimo chodem nejmladší holce bylo 27 let, nejstarší holce bylo 63 let. Pro mě to bylo o to více dobrodružné proto, že jsem nikdy předtím na lyžích nestál. Věděl jsem, že se lyžovat buď naučím cestou, nebo umrznu, ale raději jsem zvolil první variantu.

Mírek, náš náčelník, byl nejen zkušeným polárníkem, ale také velkým srandistou. Například hned po přiletu na Špicberky, bylo to krátce po Vánocích roku 1999, při vystupování z letadla prohlásil: „Tak takovouhle tmu jsem tu nečekal.“ Pro aklimatizaci jsme se ubytovali ve stanech vedle místního evangelického kostela a s místním pastorem jsme strávili dva velmi příjemné večery.

Kromě jiného také padla řeč na to, jak místní lidé snášejí čtyřměsíční trvalou tmou. Dozvěděli jsme se, že obranou proti depresím je pořád něco slavit, a když dojdou svátky, tak se prostě něco vymyslí. Vyprávěl nám, že asi týden před tím, než jsme přijeli, se tam jeden místní člověk ráno probudil a zjistil, že ač k tomu nemá žádný důvod, tak má kupodivu dobrou náladu. Rozhodl se oslavit to. Pozval několik svých kamarádů a známých, ti zase svoje známé a dopadlo to tak, že odpoledne tam asi 800 lidí oslavovalo to, že jeden z nich se ráno probudil s dobrou náladou.

Po dvou dnech jsme vyrazili, na nohou lyže, na zádech batoh s věcmi potřebnými během dne a za sebou každý táhl na bobech další vybavení: stan, spacák – tzv. drtič mrazu, jídlo, benzínový vaříč, benzín atd., každý celkem asi 20 kg.

Náš náčelník, Mírek, nám přečetl oficiální příručku o tom, co dělat, když potkáme „Mášenku“, Mášenkou totiž označoval ledního medvěda. Podle oněch oficiálních instrukcí platí při setkání s medvědem tři body. První bod: „Medvěd je chráněné zví-

ře, proto se ho při setkání snažte jen zaplašit.“ Na to jsme měli různé dělobuchy a rachejtle. Druhý bod: „Pokud se Vám ho nepovede zaplašit, můžete ho zastřelit, ale pamatujte si, že pak budete mít velké problémy s úřady, protože medvěd je chráněné zvíře.“ O tom, že by měl být chráněn i člověk, v instrukcích nebylo ani slovo. Třetí bod byl nejkouzelnější: „Pokud se Vám nepovede medvěda ani zaplašit, ani zastřelit a pořád jde po Vás, pak si lehněte na zem na břicho, rukama si chráňte týl a nechte se kousnout. Až medvěd zjistí, že nejste tuleň, určitě znechuceně odejde.“ Když jsme po návratu z expedice viděli náčelníka, jak si balí batoh, kde měl pistoli až na dně, tak jsme se zhrozili: „Co kdyby se na nás vrhl medvěd!“ Klidně odpověděl: „No, tak mu řeknu, aby chvíli počkal, než si tu pistoli vytáhnu.“ Naštěstí jsme medvěda nikdy nepotkali, ale čerstvé medvědí stopy ano. Problém byl, že medvěda v polární noci nevidíte, neslyšíte a navíc dokáže být velmi rychlý, takže se pak můžete vzpamatovat až v jeho žaludku. Hned na začátku cesty nám náčelník poradil, že nejlepší je proti medvědovi používat benzín jako parfém, doslova, zvláště na boty. Benzín medvědům smrdí, a když ho ve Vašich stopách cítí, tak nemají touhu po Vás jít.

Moje problémy s lyžemi jsem už zmínil. Hned druhý den cesty jsem měl pocit, jak skvěle už umím lyžovat. Jak jsem říkal, jeli jsme v úplné tmě, svítily nám jen hvězdy. Najednou jsem cítil, že sjíždím kopec, nasadím pluh, trochu se shrbím a užívám si tu báječnou jízdu ze svahu. Dokonce jsem na sebe začal být pyšný, jak jsem šikovný a jak mi to jde. Po nějaké době jsem ale měl pocit, že je kopec příliš dlouhý. Ještě chvíli jsem sice jel, ale pak jsem konečně rozsvítil čelovku. Zjistil jsem, že jsem celou dobu stál na místě a jen tma a vítr, který začal foukat, ve mně vyvolaly pocit jízdy ze svahu.

Trasu určoval náčelník s mapou v ruce, zkušeně vedl směr až do chvíle, než prohlásil: „Když jsem tudy šel minule, tak ten kopec tady nestál.“ Hned jsme si byli jisti, že dál to bude asi dobrodružné. Později jsme zjistili, že Mírek měl pořád vše pod plnou kontrolou a jen si z nás jako vždy dělal legraci.

Každý den jsme na obloze sledovali zprávy, tak jsme si totiž nazvali polární záři. Bylo to úchvatné, zvláště dvakrát jsme viděli tu pravou polární záři ve všech duhových barvách. Představte si na obloze několik duh vedle sebe narovnaných do přímků a tvořících nádherné závoje, kde se přitom jednotlivé barvy mezi sebou rychle vyměňují. V té tmě to celé divadlo na nebi zářilo jako neonové lampy (v dnešní době bychom spíše řekli laserová show). Vždy jsme si lehli na batohy, které jsme za sebou táhli, a dívali se na tu ne-skutečnou nádhru.

Během cesty také zjistíte, kolik denních činností musíte dělat úplně jinak. Když si špatně poskládáte jídlo v batohu, tak pak zjistíte, že třeba zakusujete špek čokoládou. Poté, co rozděláte stany, se musíte mezi sebou domluvit, kam budete chodit na záchod a odkud budete brát sněh na vaření. Ve tmě totiž rozdílnou barvu sněhu nepoznáte a teprve divná chuť čaje Vám připomene, že jste asi něco udělali špatně. Když si s sebou do spacáku nevezmete boty, pak místo nich najdete ráno jen dva zmrzlé kameny. Nemožnost dodržovat hygienu naplno poznáte až na místě, umývat se ve třiceti pod nulou je nesmysl, takže za chvíli jste hodně „voňaví“, ale jste na tom všichni stejně, takže si nemáte co vyčítat.

Návrat do Longyearbyenu byl trochu dramatický, protože začala několikadenní bouře se silným větrem. Ke kostelu, kde nás tentokrát nechal pan pastor bydlet uvnitř, jsme se vrátili tak tak. Zde jsme museli několik dní počkat, než se bouře utiší a letadlo bude moci odletět.

Co bylo na celé cestě nejhezčí? Odlétal jsem tam sám s pár lidmi, které jsem předtím ani neznal. Vracel jsem se ale už ve dvojici, ona nejmladší členka výpravy se nakonec stala mojí ženou. Inu, polární noc má zvláštní moc...

Pavel Josef Macků

Odpočinek na cestě, právě je právě poledne, Špicberky v zimě r. 1999

Čekáme na konec bouře, zleva MUDr. Svátka, náčelník, já

Poloostrov Dingle – nejkrásnější místo Irska?

V nejzápadnějším cípu Irska se nachází místo jako vystřižené z katalogu cestovních kanceláří. Zelené pláně, skalnaté útesy a rozbouřené moře. Kamenné osady zasazené do kopců. Déšť, vítr a mlha. To vše Vás čeká, pokud se vypravíte prozkoumat tento kout zeleného ostrova. Právě ve zmíněné části lidé stále ještě hovoří irskou gaelštinou (i z toho důvodu se jí přezdívá Gaeltacht). Lidé sem jezdí, aby se naučili irsky a poznali život na irském venkově. Vítejte na 65 km dlouhém a 16 km širokém poloostrově Dingle. Místních zde napočítáme okolo deseti tisíc, což je padesátkrát méně než ovcí obývajících zdejší pastviny.

Centrem celého poloostrova je stejnojmenné rybářské městečko Dingle. V létě je tu turistů požehnaně. V zimních měsících, kdy počasí není tak příznivé, se živé městečko mění v klidné a ospalé místo. Jeden návštěvník je tady stále. Místní bavič, který se na tomto místě usadil již před 38 lety a láká návštěvníky z celého Irska. Není jím nikdo jiný než delfín, jenž dostal lidové jméno Fungi. Minulý rok v říjnu ale Fungi zmizel, což byla velká rána pro všechny místní. V dubnu letošního roku ovšem rybáři znovu začali hlásit, že oblíbeného delfína spatřili.

Pokud chcete v Irsku zažít místo, kde se zastavil čas, vše je pouze relevantní a důležité je právě teď a tady, doporučuji se vypravit lodí na Great Blasket Island. Ostrov si činí nárok na nejzápadnější místo Evropy, nicméně tato skutečnost je poměrně diskutabilní. Co ale ostrovu upřít nelze, je pocit naprosté izolovanosti a samoty od okolní pevniny. Ostrov byl trvale obydlený až do roku 1953, kdy irská vláda rozhodla, že z důvodu přírodních podmínek ostrova a jeho izolovanosti nemůže zajistit dostatečnou zdravotní a sociální péči pro místní obyvatele a musí se přestěhovat na pevninskou část Irska. Na ostrově jsou stále patrné zbytky budov. V jedné z nich, dnes již zrekonstruované kavárně, můžete přečkat noc. Užijete si místo, kde Vám společnost budou dělat pouze ovce a tuleni. Těch je mimochodem na ostrově požehnané množství, při jednom sčítání bylo uváděno přes 200 000!

Pokud bychom se vrátili zpátky na pevninu, celý poloostrov je možné objet po takzvané Sleah Head Drive. Jedná se o 47 km dlouhý úsek, který zvládnete projete autem, ale i na kole. Sleah Head je mys na samotném západním pobřeží Evropy, kde se Vám naskytnou nádherné výhledy na divoké pobřeží s všudypřítomnými roztrošenými ostrovy. Při cestě určitě doporučuji obhlédnout oratoř Gallarus - jedná se o jednu z nejzachovalejších raně křesťanských staveb, kostelík byl postaven okolo roku 800. Nezapomeňte též na městečko Dún Chaoin, nejzápadnější osídlení Irska a Evropy, kde místní farníci považují

*Tuleni odpočívající na jedné z pláží Great Blasket Island.
V dáli je vidět původní obydlí z 19. století.*

Great Blasket Island – v popředí zrekonstruovaná budova na přespání

*Výhled ze Sleah Head Drive
Foto: Martina Štětínová*

za své sousedy ty v Bostonu (USA). Na své si přijdou i turističtí nadšenci. Vyšlápnout si můžete na druhou nejvyšší horu Irska - Mount Brandon (951 m n. m.). Mount Brandon je populární i mezi věřícími. Poslední neděli v červenci se zde můžete zúčastnit každoročního poutního výšlapu.

Poloostrov je také rájem pro fanoušky filmů. Natáčely se zde filmy jako *Ryanova dcera*, *Navždy a daleko* či kultovní série *Star Wars*. Na všech místech se nachází

informační tabule, kde se můžete dočíst všechny potřebné informace.

Co říci na závěr? Snad jen to, že poloostrov Dingle je místo dvou tváří. Hojně turisticky navštěvované a populární, na stranu druhou ale místo izolované a velmi původní, které Vás ohromí a přiroste k srdci. A přesně takové je Irsko...

Martina Štětínová

Cestovatelský batoh: Benátky

Název Benátek (Venezia) je pravděpodobně podle kmene Benetů/Venezů, který se usadil v oblasti Benátské laguny na bahnitých ostrovech, kde se kmen skrýval před barbary. Z původních chýší na dřevěných pilotech se vyvinulo postupem času město se silným válečným loďstvem. Benátky byly námořní i obchodní velmocí a střediskem sklárství. Nyní jsou Benátky hlavním městem severoitalské oblasti Benátsko a především významným turistickým cílem pro cestovatele z celého světa.

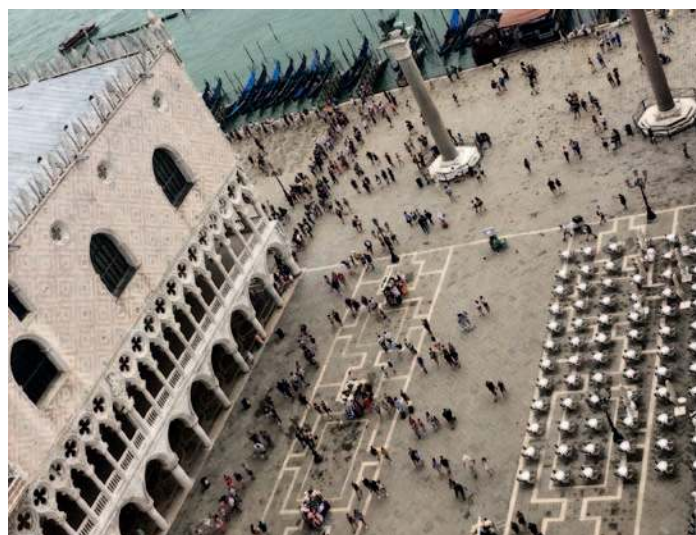
Fotografie jsem pořídila během letošní prázdninové návštěvy Benátek.

Klára Pytlíková

Benátské gondoly tvoří nepostradatelnou kulisu a svým tvarem jsou přizpůsobeny plavbám mezi úzkými uličkami.

Domy v Benátkách byly vystavěny na dřevěných dubových kůlech v Benátské laguně. Doprava mezi ostrovy je možná pouze lodí. Vaporetto je něco jako lodní hromadná doprava.

Náměstí sv. Marka je jedna z nejkrásnějších částí Benátek. Nachází se na něm bazilika sv. Marka a Dóžecí palác.

Oáza umění v Křížovicích

Letošní výstavní sezóna v křížovické Galerii z ruky zaslouží pozornost hned z několika důvodů. Zahájila ji pozoruhodná výstava *Všichni Rossí* – už sedmi členů umělecké rodiny spojené svými kořeny s Bystřicí n. P. a jejím okolím. Zájem návštěvníků byl vskutku mimořádný a zasloužený. Rodičovská generace Boženka, Karel a Tomáš i generace jejich potomků okouzluje rozmanitostí malířské invence. Jaká pestrost malířských technik, neotřelost nápadů a hlavně náhledů na svět materiální i duchovní... na setkání s obrazy a keramikou Rossích se nezapomíná.

7. srpna zamířili do sochařského amfiteátru všichni ti, kteří chtěli zavzpomínat na Mistra Zdeňka Macháčka. Odešel ke svým vznášejícím se Létavicím v listopadu loňského roku. Protože pandemická situace nedovolila rozloučení za přítomnosti širší veřejnosti, rozhodla se jeho žena Stanislava - galeristka - uspořádat vzpomínkové setkání, shodou šťastných okolností v čase sochařových narozenin. Přidal se ještě jeden pádný důvod, křtila se zde totiž zbrusu nová kniha *Zdeňk Macháček (1925 – potenciální ∞)*. Autor, profesor Jaroslav Malina, Macháčkův přítel a vynikající znalec jeho díla, se v ní soustředil na tvorbu Z. Macháčka v rozmezí let 2005 – 2020, kdy umělec tvořil pro projekty Nadace Universitas a Masarykovy univerzity. Fakta, komentáře a bohatý obrazový materiál prokládá humornými verši. Působivou součástí publikace jsou vzpomínky osobností, vyznávajících se v nich ze svého obdivu a citových vazeb k Macháčkovi – člověku i umělci.

Paní Stánie Macháčkové jsme položili několik otázek. Ve svých odpovědích nechává nahlédnout do křížovické oázy umění.

Zdeňk Macháček „emigroval“ z Brna do křížovické přírody v roce 1971. Byl to pro jeho tvorbu zásadní impuls. Jak jste přijala změnu prostředí Vy? Přece jenom brněnský a křížovický svět se od sebe v mnohém liší...

Změna to byla obrovská, ale příjemná. Opustit divadlo a odejít na venkov. Moje maminka pocházela ze selského rodu, tak jsem vztah k přírodě a k venkovu měla v sobě zakódovaný. Legrační bylo, že jsem neměla jediné boty bez podpatku, jenom lodičky. Zdeňk mi jel koupit do Nedvědice nějaké boty vhodné na venkovský terén. Tím začal můj křížovický život. Postupně jsem se vrhla do různých úprav domu, zakládala zahradu, pořádala archiv, denně vařila a přijímala plno hostů. Bylo to příjemné, setkávala jsem se s novými, zajímavými lidmi. A ta svoboda! Dlouho jsem si zvykala, že nikam nemusím! Také jsem

Z knihy *Galerie z ruky*

získala zkušenosti v řízení auta. Všechno se muselo zařídit „dole“. Snažila jsem se pomáhat Zdeňkovi, jak to šlo. Byla jsem přesvědčená, že má jenom sochat... a pro mě bylo dobrodružství honit se synem vlakem do Bystřice, aby nepřišel pozdě do školy. Zkrátka, byla jsem akční žena v domácnosti na plný úvazek, ale moc se mi to líbilo!

Jakou roli při vzniku (existenci) Galerie z ruky hrál Váš muž?

Zásadní. Bez něj bych si netroufla otevřít galerii. Necítila jsem se vybavená pro takovou, pro mě úplně novou činnost. Velmi mě povzbuzoval, kromě veškerých úprav původní stodoly vymyslel logo (název

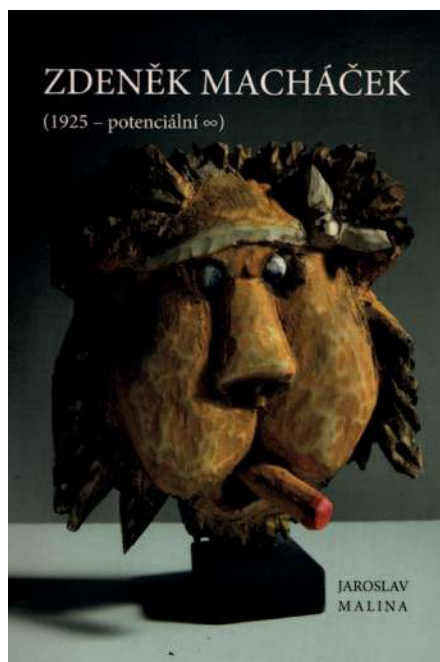
jsme dlouho promýšleli), domluvil první kontakty s výtvarníky a hlavně radil ve věcech výtvarných.

Soustředíte se na současné moderní umění, jež vystavujete ve své galerii. Prostředí se tu plejáda věhlasných uměleckých jmen, ovšem nebojíte se přivést do Křížovic i začínající tvůrce. Co je klíčem při výběru vystavujících?

Galerie mě velice bavila. Pomalu jsem vnikala do tajů malířských ateliérů, poznávala různé umělce a rozšiřovala svůj dlouhodobý zájem o výtvarné umění. Zpočátku jsem samozřejmě chybovala, ale postupem doby jsem si byla jistější a troufla jsem si pozvat malíře mladé a neznámé. Líbili se mi. Moje volba byla hodně intuitivní, ale vždycky jsem to se Zdeňkem probírala. Ke konci říkal, že ho už vůbec nepotřebuji.

Přípravit výstavu je mj. i fyzicky náročné. Od roku 1992 to znamená třicet nabitých sezon, včetně koncertů, literárních podvečerů, pořadů pro děti, což zní neuvěřitelně. Můžete se opřít o spolupracovníky, poradce či realizační tým?

Třicet sezon je velmi mnoho práce. Když se teď ohlížím, jsem sama překvapená, jak se to všechno podařilo. Nejvíce mi pomáhala moje sestra, která tu se mnou dokonce několik let byla i o víkendech a obstarávala bufet, ale později aspoň přijela 2-3 dny před vernisáží a pomohla vše připravit: pověsit obrazy, uklidit, vyhnat pavouky, vyluxovat, vynést odpadkové koše, posekat trávu v amfiteátru, připravit ceníky, cedulky s názvy obrazů a hlavně připravit účetnictví. Příležitostně mi

tu pomáhali různí přátelé nebo známí, až v posledních letech si nechávám trávu sekat a v letošním roce jsem měla dokonce "brigádu" i na pověšení obrazů. V podstatě jsem se o všechno starala sama: domluvit a často přivést výstavy, zařídit pohádky, koncerty, připravit materiály pro tiskárnu, nákup do bufetu atd., je toho opravdu moc.

Vzpomenete si na výstavy, které Vám uvízly v paměti? Byly dramatické, objevné, kontroverzní..., jednoduše nezapomenutelné...

Všechny výstavy jsem měla ráda. Některé trochu víc, ale to je už moje soukromá radost. Vybírala jsem si výtvarníky sama, protože mě jejich díla zasáhla, oslovila, potěšila, vzrušila. Pro mě je velmi důležité žít s obrazy, sochami... jsou pro mě něčím, co mě přesahuje, co mi dodává sílu, co mi zkrášluje, zhodnocuje a hlavně obohacuje můj život.

Není tajemstvím, že jste s Mistrem Macháčkem pravidelně navštěvovali luhačovičské lázně. Proč právě Luhačovice?

Luhačovice! Jak rádi jsme tam jezdili. Procházky až nahoru do kopců, podél říčky, parkem, kde jsme obdivovali stáleté smrky, sekvoje, duby, mezi domy, jakoby připravenými pro klidný lázeňský život. A přes poledne byly kavárny s ká-

Foto: Archiv rodiny

vou a četbou. Vyjížděli jsme i na výlety, do Hrozenkova, Rožnova, na Bečvy...

Jezdili jsme pravidelně do Jurkovičova domu, líbil se nám pro svoji osobitou architekturu, kterou pan Jurkovič tak půvabně navrhl do lázeňského parku. Vonělo to dlouhými šaty, velkými klobouky a parapíčky. Po letech jsme tam byli „štamgasti“. Cítili jsme se tam báječně, procedury, bazén, příjemný personál, vše v jednom. Ovšem, ten týden dovolené utekl příliš rychle. Tak jsme tam museli napřesrok znovu.

Co říci závěrem? Zkrátka sochař Zdeněk Macháček a Galerie z ruky Stanislava

vy Macháčekové jsou nerozlučně spojenou dvojicí. Navzdory tomu tak zůstane. Z jednoho do druhého proudí síla nekaširovaného prožitku, čirá radost ze setkávání s krásou, poctivá láska a obdiv k přírodě i umění. Letošnímu životnímu výročí galeristky lze jen stěží uvěřit. Ačkoli avizovala tuto sezónu jak poslední, přesto doufáme, že se ještě do křižovické Galerie z ruky budeme moci vypravit za moderním uměním i v příštím roce. Blahopřejeme a těšíme se.

Libuše Císařová

Tipy na výlety po Vysočině: S dětmi, do přírody i za kulturou

Přemýšlíte, kam na výlet? Koruna Vysočiny přináší parádní tipy na místa, která zaujmou děti i dospělé. Vyrazit na ně můžete autem, na kole, ale třeba i pěšky s kočárkem. Podívejte se na 3 nejoblíbenější a naplánujte si skvělý program třeba hned na příští víkend.

Výlet s dětmi: Na Vysočinu za sochami Michala Olšiaka

Putování po sochách Michala Olšiaka představuje perfektní výlet nejen pro rodiny s dětmi. Betonové sochy jsou až 5 metrů vysoké a jsou jako stvořené k prozkoumání. Můžete na ně sahat, fotit se s nimi a zapojit je do hry. Mezi nejoblíbenější betonové sochy patří Mamut, Hejkal Pepíno, Hamroň, Kůň s povozem nebo Drak – pohádkový hlídač pokladu. K většině soch se dostanete po pěkné cestě i s kočárkem.

TIP: Zahrajte si s dětmi o památníci dárek. Stačí si vytisknout hrací kartu nebo se pro ni zastavit na některém z turistických informačních center v Koruně Vysočiny a nasbírat 15 razítek z vyznačených staniovišť. V hrací kartě navíc najdete spoustu zajímavostí o krajině, kde sochy stojí.

Výlety do přírody: Na půvabných Instagramových stezkách se Vám zatají dech

Věděli jste, že na Vysočině najde spoustu překrásných míst, kde se Vám zatají dech? Jen je třeba o nich vědět. Společnost Koruna Vysočiny proto dala dohromady všechny malebné skryté lokality, o kterých dosud věděli jen místní, a zpřístupnila je na svém webu a na informačních letáčích. Na Instagramové stezce prožijete aktivní dny, které Vás naplní pohodou. V podobě fotek si pak odnesete vzpomínky na nezapomenutelné zážitky, které budete chtít sdílet třeba právě na Instagramu. Instagramovou stezku si užijete pěšky i na kole. Pro dobrodruhy je přichystána také adrenalinová trasa Ferrata okruh Vír. Tuto cestu zvládnou s vybavením (možno zapůjčit si přímo na místě) dospělí i děti.

Netradiční Vysočina: Výlety za starými sklárny a řemeslem

Ještě dnes jsou sklárny na Vysočině pro mnohé neznámé. Zejména jejich historie. Udělejte si pěkný výlet po stopách sklářů – V Horácké galerii, v muzeu v Novém Městě na Moravě i v malých okol-

ních vesničkách poznáte historii místních sklářů sahající až do 13. století. Například ve sklárně v Karlově si toto řemeslo vyzkoušíte na vlastní kůži. Děti určitě zaujme malování na sklo nebo možnost vybrat si pěkný skleněný suvenýr v obchůdku. Výlety za skláři zvládnete pěšky s kočárkem, na kole i autem.

Na závěr bychom chtěli upozornit, že na webu www.korunavysociny.cz na-

jdete **další desítky nápadů na nejrůznější výlety** do přírody, s kočárkem, s dětmi, za kulturou i za poznáním. Pokud plánujete na Vysočině strávit více než jeden den, oceníte také doporučení na ubytování a restaurace. Ve vybraných zařízeních pak dostanete slevu nebo malý dárek díky Zázitkové kartě, kterou jsme rozjeli letos v červnu. Zázitkovou kartu může dostat každý, kdo se ubytuje ve vybraných ubytovacích zařízeních. S kartou pak lidé získají

bonus – dárek, výhodu nebo slevu na službu. Cílem je, aby se u nás na Vysočině turisté cítili dobře – jako u babičky. Aby věděli, že je o ně postaráno a měli nabitý a zajímavý program.

*Olga Königová
ředitelka destinační společnosti Koruna Vysočiny*

Tradice lampionových průvodů v Sejřku

Jak to všechno začalo? Na podzim 2010 si pár rodičů chtělo zavzpomínat na staré časy a projít se večer s rozzářeným lampionem. Zorganizovali proto lampionový průvod, kdy se šlo pouze „od hasičky k hospůdce“ a tam se pouštěly lampiony štěstí.

Další ročník tohoto průvodu už byl obohacen o přítomnost několika strašidel, duchů, vydlabaných dýní a rozsvícených lampiček. Následující roky nám všeho přibývalo. Od strašidel, kdy místní mládež přicházela s vlastními nápady, přes strašidelnou a světelnou výzdobu domů po trase průvodu, až po návštěvníky z okolních obcí. A v tomto duchu se pokračovalo dále. Například v roce 2015 v Sejřku strašili: panenka Chucky, vodník, bludička, maska Vřískotu, čarodějnice, zombie, vojáci v plynových maskách, mumie v rakvi, kat s obětí, kostlivec, upír s obětí, gilotina, Freddy

Krueger, smrtka s kosou, operující lékaři, bludička na traktůrku, čerti a černý jezdec na živém koni.

Strašidla si svoje masky sama vyladují do posledního detailu a do strašidelné výzdoby se už zapojila téměř celá obec. Dá se říct, že místní pořádají tuto akci pro návštěvníky z okolí. Vždyť jen než rozmístíte spousty svíček po trase průvodu, připravíte a osvětlíte stanoviště strašidel, máte tu soumrak a může se začít! Odměnou jsou pro nás nejen úsměvy návštěvníků, husí kůže, ale i hojná účast, jež při posledním průvodu v roce 2019 čítala 400 osob.

Ročník 2020 nám zhatil Covid, ale věříme, že letos na tuto tradici navážeme a opět se s Vámi setkáme první víkend v listopadu, jak bývá zvykem. Přijďte se do Sejřku bát...

Vladka Šindelková a Petra Bučková

Smrtka
Foto: Archiv KK Sejřek

Čert a anděl
Foto: Archiv Kulturní komise Sejřek

Foto: Archiv KK Sejřek

Zvuky smyčců na Dolním Čepí

Pro obyvatele Dolního Čepí se pomalu stává zvykem, že jakmile se po zimě počasí umoudří, mohou z tamního kostela slyšet linoucí se zvuky smyčců. Kostel sv. Václava je prostorem, kde se pravidelně schází členové hudebního uskupení s názvem Akvarteto. Neformální spolek amatérských hudebníků, jak se členové spolku titulují, se původně skládal ze čtyř violoncellistů. V této sestavě se začali scházet od roku 2015. Časem však do souboru přicházeli noví členové a docházelo k postupným proměnám. Posluchači

tak měli příležitost slyšet nejen tóny violoncell, ale i kontrabas, houslí a kytary.

Cílem Akvarteta je mít radost ze společného hraní. O to více jsou rádi, když se mohou o toto potěšení podělit i veřejně s návštěvníky dolnočepského kostelíka. Kostel sv. Václava není pro tento soubor hudebníků jen místem nácvičky. Byla by škoda pilně se sehrávat a nepodělit se o výslednou radost ze souhry s dalšími lidmi.

Akvarteto
Foto: Tomáš Křišťan

Z tohoto důvodu začalo Akvarteto pořádat veřejné koncerty, které dnes mají podobu malých hudebních festivalů. Navzdory koronavirovým omezením se festival konal i v letošním roce.

Dopad covidové pandemie pocítil ve svém životě snad každý z nás. Společnost postihla četná omezení. Útlum zažila i kultura, která dlouho čekala na své rozvolnění a vhodné podmínky k obnově činnosti. Jak se ale říká, všechno zlé musí jednou skončit. S příchodem letních měsíců platila tato slova i pro pandemickou situaci, kdy nastalo postupné rozvolňování nejruznějších omezení a zákazů.

Akvarteto ve dnech 13. až 16. července uspořádalo již 4. ročník Komorní hudby

Komořinka s Akvartetem. Cílem festivalu byla snaha ukázat návštěvníkům, že hudba je jen jedna – na žánru nezáleží. Každý hudební večer se tak nesl v jiném duchu, přičemž si každý posluchač mohl přijít, jak se říká, na své. Nevystupovali jen a pouze hráči Akvarteta. Síly již tradičně spojili s uskupením Srnčí a kočičí, což potěšilo především příznivce akustického jazzu. Na festivalu se objevila i vokální skupina Shotc-C, která tímto navázala na velmi úspěšné loňské vystoupení. „Šotci“ návštěvníky seznámili s kouzlem a capelly, což je vlastně hudba produkováná výhradně lidskými hlasy. Předposlední den vystoupení se nesl v duchu operní klasiky. Festival pak vyvrcholil závěrečným koncertem smyčcového kvarteta a kvinteta.

I když hráči Akvarteta sami sebe titulují jako amatéry, jejich hudební produkce tak na mnohé nepůsobí. Každým rokem chodí na koncerty stále více lidí, což jen podtrhuje spokojenost posluchačů. Mnozí se do kostelíka opakovaně vrací. Tento duchovní prostor se pro ně pak stává místem setkávání s přáteli a dalšími známými. Je krásné, že se takové věci dějí. Jsou obohacením nejen života místních obyvatel, ale i lidí z širokého okolí. Hudba je v dnešní uspěchané době balzámem na duši a potěší srdce nejednoho posluchače. Proto nezbývá nic jiného než doufat, že nám hráči Akvarteta budou tento „lék“ dopřávat i v dalších letech.

Eliška Večeřová

Z koncertu Shotc-C
Foto: Tomáš Křišťan

Z koncertu Srnčí a kočičí
Foto: Tomáš Křišťan

Rakové – Raková – Racov – Co je to?

Stále totéž, jen různé podoby názvu další méně známé vsíky Pernštejnského panství.

Ves leží severozápadně od Doubravníka v nadmořské výšce 458 m. Rozkládá se na 121 ha, z nichž 52 ha zabírají lesy. V obci nenajdeme žádné chráněné kulturní památky. Za povšimnutí stojí dům čp. 1 – někdejší statek Šiborů na konci obce směrem k Sejkku. Zachoval si ráz selské-

ho stavení s mansardovou střechou. Vedle stojící budova bývalé továrny na marmeládu byla nově zrekonstruována k obývání. Obec byla proslulá rozsáhlými plantážemi, na kterých se pěstovalo drobné ovoce (rybíz, angrešt) pro marmeládovnu, alejemi třešní a jedlých jeřábů. V obci se nachází také zděná kaplička sv. Anny s dřevěnou zvoničkou z konce 19. století a mramorový kříž, který nechali vybudo-

vat manželé Šiborovi v r. 1870. (Karel Fic: *Tišnovsko – vlastivěda kraje od Pernštejna k Veveří*).

Domky v obci jsou rozestavěné po obou březích potoka Rakovce. Jeho název je odvozen od množství raků, kteří se v něm nacházeli. Spolu s Klokočím patří Rakové k nejdříve doloženým sídlům na území horní Svratky. Ves náležela pánům z Medlova. Kolem r. 1220 daroval Štěpán z Medlova obě vsi klášteru doubravnickému v tzv. lénní užívání. V r. 1235 ve výčtu statků kláštera je ves uváděna jako Racov. V držení kláštera zůstalo Rakové do zániku konventu v průběhu husitských válek. Klášterní zboží bylo spojeno s pernstejnským dominiem.

První doklad o podobě osídlení Rakové poskytuje urbář Pernštejnského panství z r. 1582. Malá vsíčka umístěná v hlubokém lesním potočním zářezu sestávala z trojice usedlostí, které vlastnili sedláci Kristýn (2 lány), Matěj Štěpán (1 lán), Jíra Blažků (1 lán). Podle urbáře z r. 1637/8 žádné změny ve struktuře neproběhly. Na pořadovém čísle 1 je zapsán Klimeš Musil se 2 lány polí. Dvoulánový grunt držel rod Musilů do konce 17. stol. Šlo o dům na vyvýšeném ostrohu nad hlubokým žlabem vysoko

Dům uměleckého kováře pana M. Jaitnera
Foto: Petr Vázler

nad dalšími dvěma grunty. Místní tradice o něm hovoří jako o tvrzi. Václav Oharek ve *Vlastivědě moravské – okres Tišnov* zaznamenal v Rakové pověst o rytíři Musilovi, který sídlil v domě náležejícím později rodu Šiborů. Ve vsi vlastnil hamr a mlýn na pozemku Cecava (Čejčava). Později je zpusťovala povodeň po protržení rakovského rybníka.

Se jménem Musil je spojeno i vlastnictví rudného dolu u Klokočí. Musil byl jakýmsi prostředníkem mezi poddanými a vrchností, údajně stranil poddaným. Když byl předvolán na hrad, nechal před odjezdem zasypat štolu. Podle kroniky Šiborova rodu odjel se čtyřspřežím vraníků, ale zpět se nikdy nevrátil. Zemřel ve vězení na Pernštejně... Tato pověst kolující v okolí je značně zkreslená. Rod Musilů se mezi okolní drobnou šlechtou nevyskytoval. Historicky doložená je však skutečnost, že Matěj Musil byl rychtářem v sousedním Sejřku (1641, 1651, 1667).

Podle soupisu obyvatelstva v r. 1686 bylo v Rakové 21 obyvatel. Velikost obce a počet gruntů zůstaly stabilní po celé 18. stol. Tereziánský katastr z r. 1754 obsahoval soupis rustikální (selské) půdy. Půda byla písčité, vyséval se len; třetina polí se nechávala úhorem. Panská (dominikální) půda v Rakové nebyla. V protokolu byly poprvé uvedeny názvy tratí: Pod Rakůvkou, Za vrchem, Niva, Babíková, Lazec, Polován, Dolina, Na strání... Ojedinele se zmiňuje obecní pastouška, která však v dalších pramenech není doložena. Protože obec neměla vlastní pečť, byla k protokolu připojena pečť městečka Doubravnick.

Topografie Moravy vydaná v r. 1793 ve Vídni uvádí: „*Raková – ves náležitá k panství Pernštejnskému, půl hodiny jižně od Pernštejna, má 3 domy, 4 rodiny, 28 obyvatel a 40 jiter polí.*“ Teprve na počátku 19. stol. je rozsah vsi doplněn o další usedlosti domkářského charakteru pod popisnými čísly 4 – 7, uvedenými v pozemkové knize 7677 (1783-1833). (Číslování domů bylo zavedeno v r. 1771 za Marie Terezie.) Stísněné údolí potoka Rakovce neumožňovalo přílišný nárůst usedlostí. Strukturu zástavby nastiňuje mapa stabilního katastru z r. 1826. Rajhradský benediktýn Řehoř Wolny ve své *Topografii Moravy*, vydané v témže roce, píše: „*Rakové, ves 3/4 míle jižně od Pernštejna, vysoko v horách, má 7 domů a 74 obyvatel – 42 mužů a 32 žen.*“ Byl to nejvyšší počet obyvatel v historii obce vůbec ...

O sociálním rozvrstvení obyvatelstva v 19. stol. vypovídají sčítací operáty. Byly to soupisy obyvatel z let 1857, 1870, 1890, 1900, 1910 a 1921 pořázené sčítacím komisařem. Jsou uloženy v Krajském archivu v Rajhradě. Postupně jsou převáděny do digitální podoby. Uváděly majitele bytů, jejich případné podnájemníky a stav obyvatel přítomných v době sčítání. Vedle jména a příjmení je někdy uveden rok

Kaplička svaté Anny
Foto: Petr Vázler

a místo narození, zaměstnání a příbuzenský vztah k hlavě rodiny.

Vedle sedláků, kteří měli pacholky a služby, zde žili domkaři, kteří měli často živnost (krejčí, švec, stolař, kovář, tkadlec). Lidé zcela bez půdy – podruzi a nádeníci – žili buď v podnájmu, nebo v obecních domech (pastouška, pazderna). Pazderna bylo obydlí „pazdeřáků“, kteří se zabývali sušením a částečným zpracováním lnu. V Rakové to byl domek čp. 7. Naposledy v něm žil Karel Jelínek (*1857), svobodný krejčí z Dol. Čepí a Jiří Štourač se dvěma syny. R. 1888 pravděpodobně vyhořela. Poslední dochovaný sčítací operát v Rakové zpracoval v r. 1910 Antonín Hnátek, učitel z Olší. Bylo zapsáno 10 domů a 61 obyvatel.

Po celé 20. století počet obyvatel klesal: 1921 – 10 domů – 58 obyvatel; 1930 – 10 domů – 43 obyvatel; 1961 – 10 domů – 23 obyvatel. Od r. 1991 je Raková místní částí obce Olší.

Protože Raková byla od nepaměti svými osudy spjata se sousedním Klokočím, lze určité zajímavosti ze života obce, výjimečně i úsměvné, nalézt v klokočské kronice. Např.:

- kuplet o krádežích dobytka v polovině 19. stol.
- r. 1866 po vítězství Prusů u Hradce Králové vítězné vojsko táhlo na Vídeň přes Žďár, Rožínku, Tišnov a Brno. U vsi Olší se menší skupina Prusů pustila lesem do údolí Svratky a náhodou objevila vesničku Raková. Několik dní zde zůstali a vesničku vyjedli. Ve velkém polním kotli, který si s sebou přivezli, vařili, co les dal - i jedovaté muchomůrky. Na památku zde zanechali těžký litinový kotel, který zůstal v rodině Šiborů až do r. 1975.

- 1914 – první světová válka – z Rakové postupně narukovalo 8 mužů. Nezvěstný Josef Janda se nevrátil.
- regulace potoka – 1929 (plán) – 1934 (dokončeno)
- 1938 – mobilizace – do Králík narukoval Frant. Šibor.
- výstavba rakovské silnice – postavena během druhé světové války, končila u domu čp. 3. Průtah přes vesnici byl postaven až po válce. Dále do Sejřku pokračovala jen lepší polní cesta ...
- za okupace (1940) zaveden telefon (hovorna u továrníka Hynka Šibora na čp. 1 - velmi zajímavý, podnikavý člověk)
- 1949 – elektrifikace obce
- 1956 vyhořel dům čp. 8 (špatná elektroinstalace)
- Docházka do školy nebyla jednoduchá. Obecnou školu navštěvovali žáci v Doubravníku, na 2. stupeň (měšťanku) chodili do Nedvědice pěšky přes Sejřek.

V současnosti v Rakové trvale žijí ve třech číslech čtyři obyvatelé. Vlastníci dalších domků jsou buď potomci původních majitelů, nebo úplně noví chalupáři toužící po klidu a romantice.

Co k tomu dodat? Snad jen to, že se dějiny mnohdy opakují...

Marie Minaříková

RŮZNÉ

Kdo je a co dělá Bílý kruh bezpečí

Bílý kruh bezpečí je nestátní nezisková organizace, která od roku 1991 **poskytuje odbornou pomoc obětem, svědkům a pozůstalým po obětech trestné činnosti** prostřednictvím sítě poraden, ve kterých pracují bez nároku na odměnu zejména právníci, psychologové a sociální pracovníci. Poradci poskytují obětem především právní informace, praktické rady, ale též psychologickou a emocionální podporu. Konkrétní pomoc se odvíjí od potřeb klientů.

Našimi klienty jsou např. oběti útoku proti tělesné integritě (loupež, ublížení na zdraví, domácí násilí), sexuálních útoků (znásilnění, pohlavní zneužívání), pozůstalí po obětech vražd, ale i oběti majetkové kriminality (např. podvedení seniorů). Bílý kruh bezpečí se věnuje přímé pomoci ale též zlepšování právního postavení obětí (např. legislativními návrhy).

Principy poradenské činnosti:

Bezplatnost

- Klienti za poskytované služby neplatí.

Diskrétnost

- Poradna zachovává důvěrnost sděle-

ných informací a bez souhlasu klienta nesmí být poskytnuty jakékoli informace mimo poradnu. Klient má právo vystupovat v poradně anonymně.

Nestrannost

- Poradna je otevřena všem obětem trestných činů bez ohledu na pohlaví, původ, sociální postavení, vyznání či věk.
- Rada je bez hodnocení a je podána s přihlédnutím ke klientově situaci. Poradci respektují klienta a jeho rozhodnutí.

Naše pomoc zahrnuje tyto služby:

NON-STOP linka pomoci obětem

Vedle pomoci poskytované tváří v tvář v síti poraden poskytuje Bílý kruh bezpečí též **nepřetržitou** telefonickou pomoc na **bezplatné** lince pro oběti kriminality a domácího násilí. Linka je provozována na evropském telefonním čísle **116 006**.

Pomoc zvláště zranitelným obětem

Kromě bezplatných konzultací s odborníky nabízí Bílý kruh bezpečí zejména:

I. Podpora případového manažera

Tato služba zahrnuje možnost provádění obětí zejména v podobě opakovaných telefonických či osobních konzultací, pomoc při zpracování žádostí a návrhů v trestním řízení, ale v případě potřeby též doprovod k policejním výslechům a hlavnímu líčení. Doprovodu zpravidla předchází příprava na jednání v poradně BKB.

II. Terapeutický program

Pro oběti zasažené traumatem nabízíme krátkodobou terapii s cílem stabilizovat psychiku a podpořit je v obtížné situaci.

III. Víkendové pobyty pro klienty Bílého kruhu bezpečí

Psychorekondiční pobyty pro oběti násilné trestné kriminality, případně pro pozůstalé po obětech obsahují nabídku relaxací, rehabilitací, rozhovorů s psychologem, arteterapií a setkání s dalšími lidmi, kteří prožili trestný čin.

IV. Spolupráce s Nadačním fondem Filipa Venclíka

Posláním fondu je podpora obětí a pozůstalých po obětech násilných trestných činů.

Mgr. Vladimír Vedra
jedenatel brněnské pobočky Bílého kruhu bezpečí
www.bkb.cz, bkb.brno@bkb.cz, tel. 732 842 664

ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÁ ŠKOLA

Úvodní slovo ředitelky školy

Vážení a milí rodiče, spoluobčané, začal nám školní rok 2021/2022. Naším cílem je pokračovat v budování kvalitní, férové a otevřené školy rodinného a inkluzivního typu. Snažíme se co nejlépe připravit děti a žáky pro život, proto nám záleží na propojení všech součástí školy – mateřské školy, základní školy, školní družiny i školní jídelny. Chceme také, aby byl přechod předškoláků do první třídy a žáků z prvního stupně na druhý bezproblémový.

Dalším cílem, který jsme si vytyčili, je pracovat jako jeden tým a vytvářet ve škole příznivé klima pro vzdělávání. Chceme zvedat prestiž školy ve spolupráci s rodiči i městysem.

Naším motem je „**Společně k cíli**“. Rádi bychom se opět vrátili ke společným akcím jak pro rodiče, tak pro veřejnost ve škole (vánoční koledování s dílničkami, zahradní slavnost) i k veřejným vystoupením ve spolupráci s městysem a dalšími organizacemi. Snad nám to epidemiologická situace dovolí!

V mateřské škole dochází v tomto školním roce ke změně. Máme neobvykle mnoho předškoláků (28), proto budou obě třídy smíšené. Budeme pokračovat v projektu Lokomoce (pravidelné cvičení a vedení dětí ke správnému držení těla) a také v projektu Přechod dětí z MŠ do ZŠ. Edukační skupinky pro předškoláky plánujeme podle zájmu rodičů. Díky projek-

tu Šablony III bude mít každá třída v MŠ jednu interaktivní televizi a pět tabletů na podporu rozvoje digitálních kompetencí a kreativity.

V základní škole budeme nově od první třídy vyučovat anglický jazyk (1 hodinu týdně). Na druhém stupni se bude již druhý rok podílet na výuce anglického jazyka rodilý mluvčí. V loňském roce byl financován z MAP Tišnov, letos - po dohodě s městysem - budeme jeho lekce hradit z našich provozních prostředků.

Od září bude nově součástí našeho školního poradenského pracoviště školní psycholog, který tu bude nejen pro děti a žáky, ale i pro rodiče – a to každé pondělí a úterý. Naplánovány jsou různé ak-

tivity a projekty k naplňování ŠVP včetně plaveckého výcviku, lyžařského kurzu, adaptačního kurzu pro 6. ročník, úvodních třídních schůzek v září, soutěží, exkurzí, výletů...

Celá škola včetně školní jídelny je zapojena do projektu Skutečně zdravá škola. I v naplňování cílů tohoto projektu bu-

deme pokračovat. Všichni věříme, že celý školní rok již strávíme ve škole a výhledově se opět škola bude moci otevřít rodičům i veřejnosti.

Sledujte, prosím, webové stránky školy, kde Vás pravidelně informujeme o našich aktivitách i aktuální epidemiologické situaci. Ke komunikaci s rodiči používáme

primárně EDOOKIT, nebráníme se však samozřejmě ani komunikaci telefonické či osobní.

Těšíme se na školní úspěchy dětí a žáků, všem přeje hodně zdraví!

Eva Šimečková
ředitelka školy

Čtenářská výzva ve třetí třídě – aneb baví moje žáky čtení?

Pro rozvoj čtenářství je důležité zapálit v žácích jiskru. Je tedy zřejmé, že čtení musí vycházet z dobrovolnosti. Na začátku minulého školního roku jsem ve třetí třídě vyhlásila čtenářskou soutěž *Knížkovník*. Děti měly za úkol každou přečtenou knihu donést do školy, představit ji spolužákům a na nástěnku nalepit její název. Soutěžilo se o co největší počet přečtených knih. A jak to celé dopadlo? Vítězem se stala Lucie Uhlířová, druhé místo obsadila Karin Sedlářová a třetí byli Jaromír Kocourek, Monika Pavlová, Kateřina Zemanová. Všichni čtenáři si zasloužili pochvalu a odměnu. Dvě nejpilnější čtenářky dostaly dárek ve formě krásného háčkovaného zvířátka.

Často přemýšlím, jestli by nebylo dobré dětem trochu omezit čas strávený u počítače, tabletu či mobilu a oprášit nějakou dobrou knížku v domácí knihovničce. A tak se s prosbou obracím na Vás, rodiče a prarodiče našich žáků: „Pomozte svým dětem vybrat nějakou pěknou knížku, kterou si rády přečtou.“

Leona Vejrostová

Foto: Leona Vejrostová

Rozloučení s deváťáky

Každý rok se se základní školou loučí deváťáci. Letos jsem poprvé zažil toto loučení jako třídní učitel devátého ročníku. Celý školní rok poznamenaný pandemií byl naprosto specifický, a tak rozloučení proběhlo také trochu netradičně – částečně v reálném světě a částečně přes svět digitální. V pondělí 28. 6. ráno deváťáci na školní zahradě zasadili lípu jako památku na jejich roky strávené v naší škole. Zasaděný strom v areálu školy je též hezkým symbolem – místo,

ze kterého vyrůstají a vstupují do další životní etapy.

U mladé lípy nás pak navštívil pan starosta a následovalo slavnostní ošerpování deváťáků na absolventy a milé popovídání. Jako dárek navíc deváťáci dostali permanentní vstupenku na Slavnosti Pernštejnského panství.

Rozloučení se spolužáky a učiteli poté proběhlo stylově ve znamení doby. Celá škola se propojila digitálně přes aplikaci Microsoft Teams a naposledy jsme

se společně setkali v „poslední online hodině deváté třídy“. Všichni deváťáci se v rámci docházky přihlásili a řekli nějakou vzpomínku na léta strávená v naší škole. Následoval proslov, který za třídu přednesl Pepa Šíkula. Celé setkání zakončila dojemná videoprezentace se zážitky ze školních let a závěrečné rozloučení všech na kameru. Preji deváťákům vše dobré a ať jsou v životě šťastní.

Ondřej Smutný

Foto: Lucie Mítášová

MŮJ SPACE STAR MŮJ PROSTOR

Kombinovaná spotřeba 4,9-5,5 l / 100 km, emise CO₂ 112-125 g/km.
Údaje dle směrnice a nařízení EU nebo předpisu EHK. Norma WLTP.

Nový
SPACE STAR
již od **239 850 Kč**

#MujSpaceStar
#MojeHvezda

- ATRAKTIVNÍ
DYNAMICKÝ DESIGN
- VYSOKÁ BEZPEČNOST
6 AIRBAGŮ

- VELKORYSÝ
PROSTORNÝ INTERIÉR
- NÍZKÁ SPOTŘEBA
JEN 4,9 L

AUTO... s.r.o.

Nádražní 2118/67, Žďár nad Sázavou
tel.: 566 630 303, www.auto-auto.cz

**5 LET
ZÁRUKA**

**MITSUBISHI
MOTORS**
Drive your Ambition